

I:n vihko

Uusi LASTEN KIRJASTO

KRISTILLISIÄ KERTOMUKSIA.

KOONNUT JA JULAISSUT

L. S.

LÄHETYSKIRJAKAUPAN KUSTANNUKSELLA

1:n vihko.

UUSI LASTENKIRJASTO.

Kristillisiä kertomuksia.

KOONNUT JA JULAISSUT

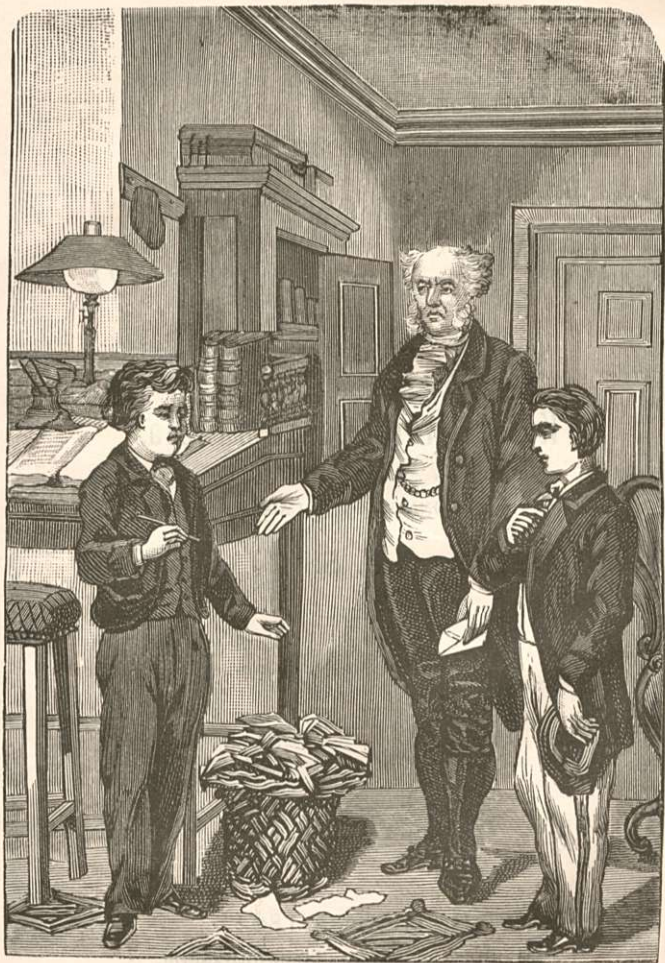
L. S.

Ruotsin kielestä suomensi

H. S.

Helsingissä 1891.

Lähetyskirjakaupan kustannuksella.

Tom Tomkins.

Ensimmäinen luku.

Tom Tomkins, orpopoika suuressa maailman kaupungissa Lontoossa, alkoi kolmentoista-vuotiaana itse ansaita leipäänsä. Hänellä ei ollut muuta kuin vanha luuta, kapea poikkitie ja iloiset kasvot.

Eräänä talvi-aamuna, Tomin par'aikaa la'astessa lunta poikkitieltä, hän äkkiä tunsi käden laskettavan olkapäilleen ja kuuli äreän äänen sanovan:

„Mitä apua sinulla on tuollaisesta luudasta; sehän on aivan kulunut. Minä lainaan sinulle kruunun, sillä ostaakstesi uuden, ja minä luotan siihen, että sääntillisesti maksat takaisin rahat.“

Tom kääntyi kuullessaan tätä puhuttelua ja huomasi, että ääni oli erään vanhan herran, jonka hän oli nähnyt joka päivä samaan aikaan ohikulkevan.

„Tässä on kruunu,“ jatkoi vanha herra puhuttaan, „ja minä odotan, että maksat neljä äyriä joka Maanantai kahdenkymmenenviiden viikon kuluessa, ja jos et tee sitä, otan luudan takaisin,“ ja näin puhuttuaan Tomin uusi hyväntekijä meni tiehensä.

Muutaman minuutin poika seisoi miettien; hänen täytyi käyttää koko laskutaitonsa käsittääksensä kuinka neljä äyriä joka Maanantai kahdenkymmenen viiden viikon kuluessa voisi yhteensä tehdä kruunun.

Vihdoin hän lausui puoli-ääneen: „Ostan kun ostankin oikein suuren luudan ja vanhan luudan

myyn kuudestatoista äyristä Kaarlo Wiikille; hän ei ole voinut ruveta lakaisemaan, sillä hänellä ei ole luutaa.“

Tom riensi katuja ylös ja toisia alas, kunnes hän saapui torille, jossa luuli voivansa tehdä edullisimman kaupan.

„Minä tahdon ostaa luudan,“ hän sanoi astuesaan puotiin, jossa hän tuli seisomaan vastapäätä erästä ko'okasta vaimoa.

„Kuinka paljon tahdot antaa siitä?“ vaimo epäillen kysyi, sillä pieni ystävämme ryysyisissä vaatteissaan ei juuri näyttänyt omistavan suuria summia.

„Yhden kruunun,“ Tom vastasi, katsellen niitä lukuisia erikokoisia luutia, jotka olivat pystytettyjä pitkin puodin seinä.

„Minulla ei ole yhtään niin kallista,“ vastasi vaimo nauraen, „tässä on yksi viidestäkymmenestä äyristä, mutta se on aivan liian iso sinulle; tämä neljästäkymmenestä äyristä on paraiksi sinulle.“

Tom otti luudan käteensä, kallisti päätänsä ja tarkasteli luutaa tyysti joka taholta.

„Eikä,“ hän vihdoin sanoi, „minä tahdon suurimman, se sopii hyvin, kun tulen isommaksi.“

Tom näitä puhuessa vaimo nauroi hänelle vielä enemmän, sillä Tom oli ijakseen harvinaisen pieni, mutta vaimo antoi takaisin kruunusta, ja sen jälkeen Tom läksi oikein ylpeänä pois, varustettuna sekä vanhalla että uudella luudalla. Hän meni suoraa tietä Kaarlo Wiikin kurjaan kotiin, eräasen mökkiin, jossa hän näkyi olevan varsin tuttu, sillä hän astui sisään ensin koputtamatta ovelle. Eräs Tomin ikäinen poika, joka par'aikaa vaali pientä kivuloisen näköistä lasta, huusi kovin hämmästyneenä häntä nähdessään:

„Mikä sinulla nyt on, Tom, kun tulet tänne tähän aikaan päivästä?“

Tomia ei tarvinnut kehoittaa kertomaan odottamattomasta onnestaan, ja laveasti kertoen syyn iloonsa, hän lopetti puheensa tarjoamalla Kaarlolle vanhan luutansa kuudestatoista äyristä.

„Kuulepas, Tom, sinä voit kyllä antaa se kahdeksasta äyristä,“ sanoi Kaarlo, „kun itse olet saanut niin kauniin ilmaiseksi.“

Tom varmuudella väitti, että hänen piti maksaa takaisin saamansa rahat, mutta Kaarlo koetti vakuuttaa häntä siitä, ett’ei tuo vanha herra ollut sitä todella tarkoittanut.

„Sinulla on viisikymmentä äyriä jälellä kruunustasi, etkö siis voisi tyytyä kahdeksaan äyriin?“

Vasta Kaarlon uudistetusta pyynnöstä tuo uuden luudan onnellinen omistaja mukautui jättämään vanhan toverinsa niin halvasta hinnasta. Senjälkeen hän riensi ulos, osaksi koska hän tahtoi koettaa uutta luutaa, osaksi senkintähden, että hän aikoi toimittaa itselleen erityisen nautinnon, sillä eikö hän omistanut kokonaista viisikymmentä äyriä?

Vesi tuli jo suuhun, hänen nähdessään kaikkia niitä herkkuja, joita hänen mielikuvituksensa loi hänen eteensä. Entäs jos hän kustantaisi itselleen kupin kahvia — nautinnon, jota hän ainoastaan poikkeustiloissa oli onnistunut toimittamaan itselleen. Hän pysähtyi erään leipuripuodin eteen ja nojautuen luutaa vastaan, hän katseli houkuttelevia leivoksia tuolla sisällä. Hän ei enää voinut vastustaa haluansa, vaan oli juuri astua sisään, vaihtaaksensa rahansa leivoksiin ja konvehtiin, kun eräs kovin ikävä ajatus yht’äkkiä juolahti hänen mieleensä. Hän oli kuulevinaan tuon vanhan herran sanovan hänelle: „*Minä voin luottaa sinuun.*“ Hän seisoi siinä kuin

puusta pudonneena, epätietoisena, pitäisikö hänen jättää takaisin rahat, jotka olivat jääneet luudan hinnasta. Samassa hänen äitinsäkin kuva selvänä ilmestyi hänen eteensä. Hänen usein uudistamansa sanat Tomille olivat olleet: „Tom, ole rehellinen, ole rehellinen!“ Pitäisikö hän vääränä sen, jos Tom nyt käyttäisi nuo rahat omaan tarpeeseensa? Poika parka, hän koetti päästä tuosta ajatuksesta vapaaksi — vanha herra muka ei koskaan kysyisi häneltä, kuinka paljon hän oli maksanut luudasta eikä hän varastaisikaan rahoja, sillä pitihän hänen maksaa ne takaisin. Kuitenkin hänessä oli jotain, joka kuis-kasi: „Se ei ole rehellistä; sinä sait rahat ainoastaan ostaaksesi luudan.“ Hiljaa Tom avasi likaisen kätensä ja katseli rahaansa, mutta hän ei siitä saanut mitään vastausta; hän istuutui puodin portaille ja mietti asiaa sen verran kuin hänen häiriintynyt mielentilansa sitä salli.

Tom in onneksi hänellä oli ollut hurskas äiti, joka oli huolellisesti kasvattanut häntä ja Tom ei voinut olla kuuro omantuntonsa äänelle. Surullisena hänen täytyi myöntää itselleen, ett'ei hänellä ollut oikeutta käyttämään tuota viittäkymmentä äyriä, ja kun tämä vakuutus kävi hänelle yhä vahvemmaksi, hän vaistomaisesti haki varmaa piilopaikkaa, johon hän voisi kätkeä tuon houkuttelevan rahan. Hän satoi äyrinsä ryysyisen takkinsa toiseen kulmaan ja piti sitä sitte kädessään niin lujaa kuin taisi. Hänellä oli kuitenkin yksi lohdutus jälellä: hän oli saanut kahdeksan äyriä vanhasta luudasta, ja nämä rahat olivat epäilemättä hänen omansa. Niilläpä hän taisi ostaa karamelleja. Hän ostikin kahdeksan sellaista, maksaen yhden äyrin kap-paleesta, ja sitte kuin hän ponnistuksella oli saanut ne pistetyiksi siihen piilopaikkaan, joka oli hänellä

taskun asemasta, lähti hän udestaan matkaan — kenties vähemmän keveällä mielellä, kuin ennen, mutta siinä varmassa vakuutuksessa, että hän oli tehnyt oikein, ja ett'ei ainoastaan hänen äitinsä olisi häneen tyytyväinen, vaan että myöskin hänen taivaallinen Isänsä, josta äiti oli puhunut hänelle, mielihyvällä katseli häntä. Rauhan tunne vähitellen valtasi hänet, ja iloisena Tom jatkoi matkaansa. Hän ajatteli äitiänsä ja hänen opetuksiansa, vaikka näiden muisto oli suuresti heikontunut sillä ajalla, joka oli kulunut hänen kuolemansa jälkeen. Hän oli kyllä muistanut aina täyttää lupauksensa äidilleen rukoilla aamuin illoin, mutta vähitellen rukous oli käynyt tyhjäksi ulkonaiseksi tavaksi, niin että sydän oli kaukana huulten lausussa rukouksen sanoja. Mutta Herra kuitenkin armossa katsoi orpoparkaa ja antoi äänensä usein kuulua Tomin omasatunnossa.

Toinen luku.

Lyhyt talvipäivä läheni loppuansa, Tomin palatessa työpaikallensa. Huolimatta paksusta lumisateesta ja kirpeästä pakkasesta, hän tänä iltana viipyi siellä tavallista kauemmin toivossa nähdä vanha ystävänsä, mutta kun ilta pimeni, niin, ett'ei enää voinut tuntea ohitsekäyviä, hän hitain askelin lähti astumaan kohti sitä kurjaa hökkeliä, jota hän *kodiksi* nimitti. Tämä oli vanha ulkokuone, jonka omistaja, hyväntahtoinen puuseppä, oli luvannut, että niin kauan kuin hökkeli olisi hänen, ei tuon orpo-paran ainakaan katonsuojaa tarvitsisi kaivata. Monta ystävällistä sanaa Tom sai hyvänlaitaselta puusepäältä ja silloin tällöin leipäpalasen hänen lempeältä vaimoltaan, mutta hänellepä ei jäänytkään paljoa tähteille, hänellä kun oli monta suuta ruokittavana ja

vähän varoja, joilla ne täyttää. Joka aamu Tom pesi kaivolla likaiset kasvonsa ja meni senjälkeen työhönsä. Tuollainen elämä näytti tarjoavan jotenkin vähän viehätystä, mutta Tom oli siihen tottunut, jopa mieltynytkin. Hän tunsi ulkomuodolta melkein kaikki ohikävijät; muutamilta niistä hän välin sai ystävällisen hymyn tai tervehdyksen osakseen, ja kerta oli tapahtunut, että eräs tyttönen oli antanut hänelle tortun; sellaiset tapaukset kuitenkin olivat poikkeustiloja. Hän oli tehnyt tuttavuutta myöskin muutamien muiden kadunlakaisijoiden kanssa, mutta vaikka hän oli ollut toimessaan jo kuusi kuukautta, ei hän kuitenkaan ollut oppinut käyttämään niitä rumia sanoja ja kirouksia, jotka valitettavasti olivat niin tavallisia heidän joukossaan. Hän oli, kuten jo on kerrottu, saanut hyvän kasvatuksen äidiltään, joka ei koskaan olisi voinut uskoa, että hänen pojastaan tulisi halpa kadunlakaisija. Mutta kun Jumala otti äidin pois, ei ollut ketään, joka olisi pitänyt Tomista huolta, senpävuoksi hän ystävänsä, puusepän, neuvosta tarttui luutaan, rehellisellä tavalla ansaitakseen leipänsä. Monta oli niitä, jotka mielihyvällä katselivat ahkeraa poikaa, mutta se katu, jonka varrella hänellä oli työpaikkansa, sijaitsi yhdessä köyhemmistä kaupungin-osista, niin että Tom harvoin taisi ansaita niin paljon, kuin hänen tarpeensa olisivat vaatineet; päivä päivältä senvuoksi yhä syvempi puutteen ja köyhyyden leima painui hänen ulkomuotoonsa.

Tom in äiti oli ennen kuolemaansa opettanut häntä lukemaan ja kirjoittamaan, mutta se vähä, jota hän oli oppinut, oli muistista melkein tykkänään kadonnut.

Yksi niitä, jotka mielellään katselivat pientä ystäväämme, oli herra Miller, tuo vanha herra, joka

niin suuresti oli hämmästyttänyt Tomia tarjoamalla hänelle kruunua lainaksi. Tätä herraa yleisesti pidettiin eriskummallisena miehenä. Hän oli rikas, mutta hän ei koskaan lahjoittanut rahoja, vaikka hän muuten usein sekä työllä että teolla osoitti osanottoansa lähiseudun köyhille. Tomin avonaiset, iloiset kasvot olivat vähitellen herättäneet hänen huomionsa, ja hänen mielihyvänsä pientä kadunlakaisijaa kohtaan kasvoi, kun hän huomasi hänen uutteruutensa ja kestäväisyytensä.

Tarkan miettimisen perästä herra Miller päätti auttaa poikaa, mutta auttaa häntä omalla tavallaan. „Ensin,“ ajatteli hän, „tahdon koettaa onko hän rehellinen, vasta sitte on soveliasta häntä auttaa,“ ja sitte hän valitsi yllämainitun tavan kokeillensa. Seuraavana päivänä hän tuumansa toteutti; hän kävi hiljallensa kohti sitä poikkikatua, jossa pienellä ystävällämme oli työpaikkansa, hyvin uteliaana nähdäkseen, osoittaisiko poika kiitollisuuden merkkiäkään. Kääntyessään kadun kulmassa, hän näki Tomin, joka mitä pontevimmalla tavalla lakaisi lunta luudalla melkein yhtä suurella kuin hän itse. Herra Miller hymyili pojan turhille koetuksille taivuttaa luutaa, joka laadultaan jäykkä ja vanhaan verraten vieläkin jäykempi, oli melkein liian raskas hennolle pojalle. Silmänräpäyksessä Tom hänet huomasi, riensi hänen luoksensa ja lausui:

„Tämä maksoi vaan viisikymmentä äyriä; tässä on viisikymmentä äyriä takaisin.“

„Vai niin,“ vanha herra äreästi sopersi, „sinä olet siis rehellinen,“ janäin sanoen, hän muuta virkamatta pisti rahat taskuunsa ja läksi. Tultuaan kadun toiselle puolelle, hän kääntyi ja huusi: „Sinun on nyt, poikani, maksaminen minulle ainoastaan kaksitoista kertaa neljä äyriä.“

Vähälläpä oli, ett'ei Tom tuntenut itseään loukatuksi ja petetyksi, kun hänen hyväntekijänsä piti asian, joka oli hänelle niin tärkeä, niinperäti vähäpätöisenä, mutta hän karkoitti pian luotaan ajatukset, jotka eivät kumminkaan tuottaneet hänelle mitään; hän ponnisti koko tarkkuutensa lakaisemiseensa, ja näyttipä siltä, kuin uudella luudalla olisi ollut onnea, sillä Tom sai enemmän rahaa, kuin koskaan ennen. Iloisena tästä hän mielessään keksi keinon, jolla hän ennen määrä-aikaa pääsisi velastaan vapaaksi.

„Jos jättäisin joka Maanantai kahdeksan äyriä neljän asemasta, niin siihen kuluisi ainoastaan puolet määrä-ajasta,“ hän ajatteli. Hän siis tänä onnen päivänä säästi neljä äyriä ja kätki ne siihen paikkaan, jossa viisikymmentä äyriä oli ollut tallessa. Maanantai tuli ja Tom kiihkeästi katseli, eikö tuo vanha herra tulisi, ja nähtyään hänet, Tom asettui hänen eteensä kadulle ja alkoi:

„Olkaa niin hyvä, herra —“

„Mitä nyt? Vai niin, nuo neljä äyriä, se oli oikein, mutta ei sinun tarvitse tällä tavoin estää kulkuani kadulla; anna ne tänne.“

„Tässä on kahdeksan äyriä,“ Tom huusi iloisesti, „saan velkani pikemmin maksetuksi, jos maksan näin paljon kerrassa.“

Vanha herra pysähtyi, siirsi hattunsa ylemmäksi ja katseli hymyillen poikaa.

„Vai niin,“ hän vihdoin virkkoi, „sinä taidat olla liikemies, vai kuinka? ja lisäsi sitte ystävällisesti: „Mutta sanopas minulle, kuka on opettanut sinua laskemaan?“

„Aitini,“ vastasi Tom, joka ei ymmärtänyt, mitä liikemies merkitsi, mutta joka oli varma siitä, ett'ei

hän tiennyt *mitään*, jota ei hänen äitinsä olisi opettanut hänelle.

„Mikä sinun nimesi on?“ jatkoi herra kysymyksiään.

„Tom, herraseni; äitini nimi oli Tomkins.“

„Vai niin, Tom Tomkins; no, Tom, koska niin hartaasti haluat päästä velastasi, annan sinulle tilaisuuden ansaitsemaan kaksikymmentäviisi äyriä.“

„Paljon kiitoksia,“ Tom sanoi.

„Osaatko lukea?“

„Vähän osaan.“

„No, ota sitte luutasi ja käy katua eteenpäin, kunnes tulet vastapäätä erästä taloa, jonka vieressä on suuri rautaportti ja portin yläpuolella on kirjoitettuna: Asuinhuone. Soita siinä kelloa ja sano, että herra Miller on lähettänyt sinut lakaisemaan pois lumen, ja jos se on hyvin tehty, niin kotiin tultuani maksan työsi,“ ja ennenkuin poika ehti kiittää, oli herra Miller poissa.

Tom ei ollut hidas seuraamaan hänen neuvonsa. Vetäen suurta luutaa perässään, hän kulki katua eteenpäin, siksi kuin hän tuli merkitylle talolle. Suurella ponnistuksella Tom onnistui tarttumaan kellonauhaan ja vetämään sitä. Parin minuutin kuluttua, jotka tuntuivat pienelle, viluselle kadunlakaisijalle hyvin pitkiltä, eräs palvelija tuli portille ja kysyi tyyliä, mitä hän tahtoi.

„Herra Miller lähetti minut tänne lakaisemaan pois lumen,“ Tom vastasi.

„Vai niin, sekö poika sinä olet. No, tulehan sitte. Minun isäntäni on hyvä kuleksijoita löytämään,“ palvelija puhui, Tomin seuratessa häntä hiekoitettua käytävää myöten erään suuren talon ovelle.

„Kas tässä on työsi, lakaise nämä portaat ja sitte koko käytävä portille asti.“ Annettuaan

Tomille tämän käskyn, palvelija meni sisälle taloon.

Tomille tämä työ ei ollut vaikea. Hän lakaisi pian portaat puhtaiksi ja oli jo ehtinyt melkein käytävän loppuun asti, kun hän tunsu käden lasketta-
van hänen olkapäällensä ja tutun äänen sanovan:

„Hyvin tehty poikasi; tässä on sinulle kak-
sikymmentäviisi äyriä.“

Tom pysähti äkkiä työnsä, kiitti herra Milleriä, mutta sanoi senjälkeen, ojentaen luudan eteensä:
„Eikö se saa jäädä tämän maksusta?“

„Onko sinulla niin kiire,“ herra Miller hymyil-
len kysyi. „Sitä parempi. Rehellisesti se laske-
taan velastasi. Lakkaa nyt työstäsi ja seuraa minua.“

Tom teki niin kuin häntä oli käsketty.

Vanha herra vei Tomin läpi koko rakennuksen
kyökin ovelle asti, jossa Tom tapasi äskeisen tutta-
vansa, palvelijan, mattoa puhdistamassa.

„Kuules, Jaakko,“ isäntä lausui, „vie tämä
poika kyökkiin ja anna hänelle ruokaa ja sitte hän
menköön.“

Jaakko vei Tomin kyökkiin, jossa hän täytti
lautasen ruu'an jätteillä, joiden näkeminen vaan li-
säsi Tomin jo ennen kovaa nälkää.

„Tahdotko syödä tämän täällä vai kotonasi?“
Jaakko kysyi.

„Kotona, jos saan,“ vastasi Tom.

Huomatessaan, ett'ei Tomilla ollut mitään, johon
hän olisi voinut ruokansa panna, palvelija otti
esille puhtaan pyyhlinan ja satoi kaikki siihen
vakaalla varoituksella Tomille pitää tarkka vaari
pyyhlininasta, jos hän koskaan enää tahtoisu siellä
näyttäytyä. Tom kiitti ja juoksi matkaansa.

Rikkaaksi ja onnelliseksi todella Tom tunsu it-
sensä, istnutuessaan eräälle kulmakivelle likelle tien

ristausta ja levittäessään pyyhinliinan ma'ukkaine sisällyksinensä polvilleen. Se toki oli ateria, joka voitiin ateriaksi kutsua, ja kun hänellä nyt oli itsellään niin rikas varasto, ajatteli hän Kaarlo Wiik-raukkaa, jonka piti alkaa elämänuransa varustettuna ainoastaan Tomin vanhalla luudalla, ja kohta hän eroitti osan ruu'astansa Kaarloa varten; niin pian kuin ilta pimeni, hän jätti työpaikkansa ja juoksi, niin nopeasti kuin hänen väsymyksestä jäykät jalkansa sallivat Kaarlon kotiin, jossa hän tunsi itsensä runsaasti palkituksi köyhän ystävän kiitollisuudesta.

Kolmas luku.

Kolme viikkoa Tomin hiljaisessa elämässä kuului ilman erinomaisia vaihteita, ja viimeinen äyri hänen velastaan oli nyt maksettu. Lumi oli sulanut ja kadut olivat tavallista likaisemmat. Monet ajatukset risteilivät Tomin aivoissa eräänä kolkkona aamuna, kun kaikilla näytti olevan niin kiire kotiin, ettei kukaan ajatellut pientä kadunlakaisija-raukkaa. Tämä vilusta värisi ja näytti nälästä ja vaivasta aivan uupuneelta. Tom parka, hänen tulevaisuutensa näytti hyvin synkältä. Kun hän vielä kerta toivossaan pettyneenä oli kääntynyt pois eräästä ohitsekävijästä, hän huomasi herra Millerin, joka seisoi kadun syrjässä ja katseli häntä.

„Minä tarvitsen rehellistä poikaa juoksemaan asioillani,“ hän ystävällisesti lausui, lähestyessään Tomia, „ja minä olen aikonut koettaa sinua. Minä annan sinulle päivällistä joka päivä ja sitä paitse kaksi kruunua viikossa, jos olen tyytyväinen sinuun.“

Tällaisen onnen ajattelemisenkin kokonaan liikkutti Tomia; hän sopersi kiitoksen murtunein äänin.

„Mene nyt jättämään luutasi jonnekin ja seuraa sitte minua.“

„Enkö saa mennä kotiin ja jättää sitä sinne?“ Tom kysyi. „Se voi muuten kadota.“

„Saat,“ vastasi herra Miller ja sitte seurasi hän poikaa sateessa siihen hökkeliin, jota hän kodiksi nimitti.

„Poikani,“ sanoi hän ystävällisesti, „minä olen huomannut sinut rehelliseksi ja tahdon ystävänäsi mielelläni auttaa sinua. Eikö sinulla ole parempia vaatteita.“

„Ei, herra,“ Tom vastasi.

„Tule sitte kanssani,“ ja tarttuen pojan käteen, herra Miller meni puotiin, jossa käytetyitä vaatteita ostettiin, ja puetti Tomin lämpöisiin housuihin ja hyvään takkiin. Sitte he menivät kenkäkauppaan ja sieltä hatuntekijälle ja viimeinmainitusta puodista lähti poika, niin siisti, että olen vakuutettu, ett'ei kukaan hänessä olisi tuntenut pientä kadunlakaisijaa.

„No, Tom, nyt olet juoksupoikani, ja tästä lähtien sinä asut täällä,“ sanoi herra Miller, pysähtyen erään pienen ja sievän talon kohdalle; „sinun tulee maksaa 50 äyriä viikossa huoneestasi ja rouva Berndtson on luvannut pitää huolta sinusta.“ Sitte he lähtivät sisään, tervehtääksensä Tomin tulevaa emäntää.

„Tom,“ sanoi hänen isäntänsä, kun he taas tulivat ulos, „Tom, sinä aloitat tänään uuden uran, toivon, että sinä sillä osoitat samaa rehellisyyttä ja ahkeruutta, jotka ovat herättäneet huomioni sinuun. Älä, poikani, koskaan unohda joka päivä rukoilla Jesuksen nimeen isättömien Jumalaa ja muista, että Hänen silmänsä näkevät sinut silloinkin, kun ei kukaan ihminen sinua näe, ja että Hän huomaa sydämen salaisimmatkin aikeet. Mutta nyt ollaan pe-

rillä.“ Ja ennenkuin Tom ehti yrittääkään kiittää, he astuivat suureen kauppapuotiin, jossa Tom hetken oli aivan hämillään.

„Morris,“ herra Miller huusi, ja kun vanhanlainen herra kutsua noudattaen astui esiin, hän esitti pojan hänelle, sanoen Tomille: „Poikani, sinun on nyt totteleminen herra Morrista, ja jos olet uskollinen palveluksessasi, niin sinua ei unhoteta. Ja te, herra Morris, pitäkää huoli hänestä; sillä,“ lisäsi hän matalammalla äänellä, „minä pidän hänestä paljon.“

Kun herra Miller oli jättänyt hänet, Tom tunsii oudon tunteen puoleksi ilosta puoleksi kaipauksesta, mutta hän ei saanut kauan olla ajatuksiinsa vaipuneena, sillä herra Miller pani hänet kohta toimeen. Tomin oli alussa sangen vaikea muistaa kaikkia asioita, joita hän sai ajaakseen ja hän pelkäsi suuresti jättää paketteja vääriin paikkoihin, mutta hän suoritti kaikki esimiehensä mieliksi ja sai takaisin tultuaan seurata muita poikia ja miehiä ruokasaliin, jossa hän ravittiin runsaalla aterialla.

Tomin onnistui tyydyttää herra Morrista, paremmin kuin hän itse oli voinut toivoakaan; hyvä ravinto ja hauska asunto saivat hänen terveydentilansa pian entiselleen. Onnessaan hän ei unoh-
tanut entistä ystäväänsä Kaarlo Wiikiä, vaan hän vietti monta iltaa hänen seurassaan. Kesän ajalla hän kävi eräässä iltakoulussa lähitienoilla ja uut-
ruudellansa hän pian saavutti sangen suuren taidon sekä kirjoituksessa että laskennossa. Hänen edistymisensä salaisuus oli: *Hän autautui aina kokonaan tehtävälleen.* Sunnuntaita, jonka hän ennen oli laiskuudessa kuluttanut, hän nyt vietti käymällä kirkossa ja sunnuntaikoulussa, jossa hänen äitinsä antamat opetukset uudistettiin ja jossa hän oppi yhä

enemmän pitämään Jumalaa isättömäin ystävänä ja Kristuksessa sovitettuna ja armahtavaisena Isänä.

Niiden tuttavuuksiin joukossa, joita Tom teki tällä onnen ja menestyksen ajalla, ansaitsee erittäin yhtä mainita. Rouva Berndtsonilla oli sisarenpoika, jonka hän oli ottanut kuin omaksi pojakseen ja josta hän toivoi paljon. Hän oli Tomia vuotta vanhempi ja ijäkseen sangen edistynyt. Herra Miller, joka hänen kasvatusäitinsä tähden oli ottanut hänet palvelukseensa, luotti häneen täydellisesti ja käytti häntä kirjeenkantajana, josta virasta hänen palkkansa viikossa oli yksi kruunu suurempi Tomin palkkaa. Hänen huolimattomuutensa kuitenkin esti hänen ylenemistään virassa. Kirjeenkantajana hänellä oli suurempi luottamustoimi kuin juoksupojalla, ja senvuoksi tapahtui usein, että hän käyttäytyi ylenkatseellisesti Tomia kohtaan. Heikki Bruun oli kaikkien lemmikki iloisen luonteensa ja vilkkautensa vuoksi, mutta Tom ei voinut olla tuntematta epäilystä hänen rehellisyytensä ja suoruu- tensa suhteen. Hän pelkäsi kuitenkin hautoa sel- laista ajatusta, vaikka hän välin kuuli Heikin käyt- tävän n. s. hätävalheita, kun hän oli joutunut pu- laan. Asuen samassa talossa, pojat usein yhtyivät, ja he olivat ystäviä, vaikka heidän luonnonlaatunsa ja taipumuksensa olivatkin erilaisia ja huolimatta noista Tomin satunnaisista epäilyksistä; Heikki ei pitänyt lukemisesta eikä häntä haluttanut seurata Tomia kouluun, vaan hän kulutti joka ilta monta tuntia ajanviettoon, joka oli enemmän hänen mie- lensä mukaista. Mutta kuinka vähän hyötyä tästä ajanvietosta oli ja kuinka pimeitä pilkkuja se jätti nuorukaisen sieluun, näemme edempänä.

Tom oli ollut palveluksessaan lähes kuusi kuu- kautta ja tämän ajan kuluessa voittanut yhä enem-

män luottamusta ja kunnioitusta, kun hän kerta yht' äkkiä kutsuttiin herra Millerin yksityiseen huoneeseen, jossa hän ei siihen asti ollut koskaan käynyt.

Tullessaan huoneeseen, hän näki siellä ainoastaan isäntänsä ja Heikin.

Neljäs luku.

„Tom,“ sanoi herra Miller, laskien pois kynänsä ja kääntyen Tomiin päin, „minä olen kutsutanut sinut, lausuakseni sinulle tyytyväisyyteni käytökseesi niiden kuuden kuukauden kuluessa, jotka olet ollut luonani. Minä olen pitänyt sinua silmällä ja huomannut, että luottamukseni sinuun on ollut oikeutettu. Tahdon senvuoksi kertoa sinulle, että aion ylentää sinut korkeampaan toimeen. Tähän asti on sääntöni aina ollut antaa jokaisen pojan, joka on tullut palvelukseeni, yletä asteettain, mutta sinun kanssasi tahdon tehdä poikkeuksen. Nuorin konttoristini lähtee luotani, ja kun tiedän että kirjoitat kaunista käsi-alaa ja osaat kirjanpitoa, tarjoan sinulle hänen paikkansa; mitä siitä sanot?“

Tom tahtoi kiittää, mutta hän oli liian hämmästynyt, voidakseen sanoa paljoa. Herra Miller jatkoi: „Tämä on suuri askel sinun kaltaisellesi pojalle, vieläpä tärkeäkin askel. Tässä tämän pulpentin edessä on paikkasi ja sinun tulee olla täällä joka aamu kahdeksan lyönnillä. Sinun edeltäjäsi asui täällä, mutta sinun on parempi jäädä sinne, jossa asut. Koska nyt saat suuremman palkan, on sinun luonnollisesti tarjoutuminen maksamaan enemmän rouva Berndtsonille.“

„Niin, herra Miller,“ vastasi Tom.

„Hyvä; muista, minä annan sinulle vielä kerta

entisen neuvoni: „ole rehellinen“ ja, älä unohda että Jumala sinut näkee!“

Tom kumarsi ja läksi huoneesta. Hän tuskin taisi onneansa käsittää ja viipyi hetkisen etehisessä, miettien, minkätähden hänellä oli niin suuri menestys. Hänen mieleensä silloin muistuvat hänen äitinsä sanat hänen kuolinvuoteellansa: „Jumala pitää orvosta huolen.“ Kuinka hänen sanansa olivatkin toteutuneet! Hänen sydämensä taipui nyt rukoukseen luokse sen Isän, joka tähän asti niin armollisesti oli johtanut häntä, ja Tom rukoili, että Jumala vast'edeskin varjelisi ja auttaisi häntä. Kevein ja kiitollisin mielin hän sitte läksi työhönsä.

Kun kello löi kuusi, tuli Heikki ulos herra Millerin konttorista ja Tom riensi häntä vastaan. Hänen hämmästykseseen Heikki, nähdessään hänet, tylysti virkkoi: „Vai niin, tarkoituksesi lukemiselasi olikin siis mennä ohi kaikkien niiden, jotka ovat sinua paremmat, mutta tiedä se, että minä en ikinä aio totella kadunlakaisijan käskyjä.“

„Heikki, Heikki,“ huudahti Tom, „mitä olen siis tehnyt sinulle?“

„Tehnyt! No, et mitään, ainoastaan ottanut sen paikan, joka *minun* olisi pitänyt saada.“

„Mutta, Heikki,“ vakuutti Tom, „minä en koskaan ole koettanut mennä sinun ohitsesi; sellaista en ole ajatellutkaan?“

„No niin, tietysti et; älä lörpöttele *minulle*. Pidä paikkasi ja onneksi olkoon.“ Ja näin puhuen Heikki poistui nopein askelin, jättäen Tomin yksin, sangen ikäviin ajatuksiin vaipuneena. Kotiin saapuessaan, hän huomasi, että Heikki jo oli tullut kotiin ja kertonut uutisen tädillensä. Tämä tosin muutamain sanoin toivotti onnea Tomille, mutta Tom huo-

masi pian, että hänkin piti Heikkiä syrjäytettynä. Tomin ilo siis ei kauan saanut olla häiritsemätön.

Kuusi kuukautta kului, ja nuoren ystävämme ulkomuoto muuttui suuresti tällä ajalla. Hän oli kasvanut pitkäksi, reippaaksi pojaksi ja hänellä oli kasvot, jotka osoittivat vilkkautta ja ymmärrystä yhtyneinä tasaiseen mielenlaatuun, ja kaikki jäljet entisistä kärsimyksistä olivat kadonneet. Heikki ja hän eivät koskaan enää tulleet niin hyväksi ystäviksi, kuin ne varmaan olisivat olleet, jos heidän asemansa olisi ollut päinvastainen. Heikkiä huvitti tehdä aina vastoin Tomin toivomuksia ja hän kantoi kateutta Tomia kohtaan siksi kuin se oli savuttanut hänen ylitsensä vallan niin suuren, että hän epäilemättä itsekkin olisi säikähtynyt, jos hän olisi nähnyt sen Jumalan sanan valossa. Mutta tämä oli jotain, jota hänen ei koskaan ollut tapana tehdä, ja senpäävuoksi hän riensikin yhä kiireimmin askelin kohti perikatoansa. Kun kuukausi toisensa perästä kului hänen saamattansa ylennystä palveluksessaan, hän päätti jättää paikkansa herra Millerin luona ja hakea parempaa muualta. Hän ilmoitti aikeensa isännälleen ja tämä, joka Heikin monista vioista huolimatta, kuitenkin vielä tunsu myötätuntoisuutta häntä kohtaan, koetti saada häntä luopumaan päätöksestään, mutta turhaan. Kun herra Miller huomasi kaikki yrityksensä turhiksi, hän käytti vaikutusvaltaansa toimittamalla hänelle paikan muualla ja onnistuikin saamaan hänet erään vanhan ystävänsä luokse, jossa hän sai yhtä suuren palkan kuin Tom, vaikk'ei hänen toimensa ollut yhtä tärkeä. Tomin ilo ystävänsä onnesta oli vilpitön ja hän toivoi, että he nyt taas tulisivat hyväksi ystäviksi. Tämän suhteen hän kuitenkin pettyi. Heikki vältti hänen seuraansa nyt, kuten ennen. Välin hänen kuitenkin täytyi käydä

asioilla herra Millerin konttorissa, mutta hän koetti aina välttää sitä niin paljon kuin mahdollista. Tom puolestaan teki mitä hän suinkin taisi lepyttääkseen Heikkiä, ei ainoastaan välttääkseen hänen vihaansa, vaan etupäässä paljon jalommasta syystä. Hyvä siemen, jonka hänen äitinsä niin varhain oli kylvänyt, kantoi nyt runsaan hedelmän. Tom oli Jumalan armosta tullut elävään uskoon Vapahtajaansa ja hänen suurin toivonsa oli nyt voida vaeltaa Herransa jälkiä, tulla yhä enemmän Jesuksen kaltaiseksi. Hän rukoili senvuoksi joka päivä armoa voida ei ainoastaan kärsivällisyydellä kantaa Heikin epä-ystävällisyyttä, vaan myöskin palkita paha hyvällä.

Eräänä aamuna, kun Tom istui yksinensä konttorissa, ovi äkkiä avattiin ja Heikki astui sisään. Tom hämmästyi, mutta jatkoi työtänsä, koska hän vanhasta tiesi, ett'ei hänen ollut tervehdystä odottaminen. Hän huomasi, että Heikki mutisi jotakin lähestyessään herra Millerin kirjoituspöytää ja että hän senjälkeen otti paperin, mutta kohta sen perästä äkkiä läksi huoneesta. Tomin seuraavana aamuna tullessa huoneeseen, hän ensi silmäyksestä isäntäänsä huomasi, että kaikki asiat nyt eivät olleet oikealla laidallaan.

Tom ei koskaan ollut nähnyt häntä noin totisena.

„Tomkins,“ herra Miller alkoi, ennenkuin poika ehti tervehtiä hyvää huomenta, „oliko joku tässä huoneessa eilen?“

„Ainoastaan Heikki,“ Tom arvelematta vastasi.

„Ainoastaan Heikki! Sepä kummaa. Tomkins, sinulla on ollut minun täydellinen luottamukseni; minä olen pitänyt sinua rehellisenä ja minä olen vastoin tapaani jättänyt esille arvopapereita ja rahoja siinä vakuutuksessa, ett'et sinä milloinkaan koske

niitä. Eilen aamulla ennenkuin läksin ulos, laskin tähän pöydälleni kirjekotelon, sisältävän suuren setelin. Takaisin tullessani näen sen sisältävän ainoastaan puhtaan paperi-arkin. Voitko jollain tavalla selittää minulle tämän asian?”

„En, herra Miller.“

„Sinä sanot ett' ei kukaan muu kuin Heikki ole ollut huoneessa minun poissa ollessani?”

„Niin, ei kukaan muu.“

„Heikki tai sinä olette siis epäluulon alaisia; juokse Heikin luo ja käske, jos hän ehtii, hänen tulla tänne.“

Tom otti lakkinsa ja totteli, mielipahoillaan siitä, että oli tapahtunut jotakin, joka häiritsi hänen isäntäänsä, mutta hän ei ollenkaan ajatellut, että siitä voisi syntyä ikäviä seurauksia hänelle itselleen. Hän palasi muutaman minuutin kuluttua Heikin seuranaan. Herra Miller kääntyi viimeinmainitun puoleen, tehden hänelle muutamia kysymyksiä.

„Heikki,“ sanoi hän, „Tom kertoo minulle että ainoastaan sinä olet käynyt tässä huoneessa eilen. Kun lähetin sinut herra Johansonilta tänne, koskitko muuhun, kuin siihen, mikä sinun piti tuoda?”

„Minä toin tilikirjan, jonka tahdoitte,“ vastasi Heikki, „ja siinä kaikki.“

„Ja sinä et ole koskenut mitään muuta?”

„En, herra Miller; minä otin sen teidän kirjoituspöydältänne ja menin kohta tieheni.“

„Hyvin kummallista!“ huudahti herra Miller, „seteli ei ole voinut kadota itsestään. Minun on vastenmielistä epäillä ihmisiä, mutta pojat, teidän täytyy myöntää, että jompikumpi teistä on syynalainen. Minä en koskaan ole huomannut kumpakaan teistä epärehelliseksi. Minä en tahdo epäillä teitä, mutta asiain näin ollessa minun täytyy se

tehdä. Minä olen kysynyt kaikilta vanhemmilta täällä ja kaikki yksimielisesti vakuuttavat, ett'ei minua ole hakenut kukaan eikä huoneesen astunut kukaan muu kuin sinä, Heikki, ja sinä sanot, että toit ainoastaan tilikirjan ja menit kohta pois. Tomkins todistaa samaa, sillä hänen pitäisi tietää, koskitko johonkupun kirjeeseen. Tämä on, rakkaat poikani, vakava asia. Minä en sano sitä siksi setelin kalleuden tähden, vaan senvuoksi, että se on suuri synti Jumalan edessä. Minä vakuutan teille, että aion tarkoin tutkia tätä asiaa, ja sitäpaitse seteli helposti tunnetaan ja syyllinen tulee ilmi. Vielä kerta annan teille tilaisuuden tunnustaaksenne rikoksen tai uudistaaksenne vakuuttamisenne viattomuudesta. Heikki, tiedätkö jotain tästä asiasta?

„En, herra Miller.“

„Entäs sinä, Tom?“ ja herra Miller loi häneen läpituokevan katseen.

„En, herra Miller.“

„Minun täytyy siis odottaa tämän arvoituksen selitystä. Heikki sinä saat mennä,“ ja pojan mentyä, herra Miller laski kätensä Tomin olalle ja jatkoi vakavasti:

„Tomkins, minä en voi uskoa, että tahtoisit pettää minua; mutta vielä nytkin, jos tunnustat vikasi, annan sinulle anteeksi.“

„Herra Miller, minä vakuutan, ett'en tiedä siitä mitään,“ vastasi Tom kyyneleet silmissä.

„Minä toivon, että se siksi voidaan todistaa,“ ja hänen isäntänsä kääntyi äkkiä pois.

Tomkin istuutuessa paikallensa tuolle korkealle kirjoitustuolille, keräytyi koko joukko ikäviä, katkeria ajatuksia hänen mieleensä, kyynel toisensa perästä vuoti pitkin poskia. Hän tiesi olevansa syytön,

mutta millä tavoin hän voisi viattomuutensa näyttää toteen.

Tuskin mikään vaiva onkaan niin vaikeasti kärsittävä, kuin olla viattomasti syytetty ja pojalle, joka Tomin lailla oli taistellut jokaista epärehellisyyden kiusausta vastaan, tämä epäluulo oli varsin sietämätön.

„Minä olisin voinut kestää mitä tahansa paitse väärää epäluuloa.“ Ja hetkeksi hän antoi sijaa kaikille niille katkerille ajatuksille, jotka häntä kiussivat. Mutta Herran Henki ei luopunut hänestä tänä vaikeana hetkenä. Kuva Jesuksesta, joka hänen tähtensä oli viattomasti syytetty ja tuomittu, astui elävänä hänen eteensä ja myrsky hänen sielussaan asettui vähitellen. Hän ajatteli, kuinka usein hän oli toivonut jollakin tavalla saada näyttää rakautensa ja kiitollisuutensa niistä monista ansaitsemattomista hyvistä töistä, joita hän oli saanut nauttia, hän oli toivonut saavansa ristiä kantaa Vapah-tajansa tähden. Ehkä tämä oli se risti, jonka hän oli saanut kannettavakseen. Niin, hän tahtoi ruukoilla voimaa voida kärsiä oikealla mielellä. Hän päätti Jumalan avulla tukehuttaa kaikki epäilyksen ajatukset, jotka hänellä oli oikeaa rikollista vastaan, ja sääntillisyydellä ja ahkeruudella koettaa taaskin voittaa isäntänsä luottamus. Hän antautui nyt suurimmalla tarkkuudella työllensä ja ihmetteli itse, että hän niin pian taas oli siitä huvitettu.

Kun päivän työ oli päättynyt, kohtasi Tomia uusi koettelemus. Hän oli huomannut toveriensa jollakin epäilyksellä katselleen häntä, samassa kuin he, häneen vilkasten, olivat kuiskanneet jotain, hänen ohimennessään. Hän ei kumminkaan käsittänyt heidän tarkoitustansa, mutta hänen kotiin tullessaan, hänen äidillinen ystävänsä, rouva Berndtson, tuli häntä

vastaan, herttaisesti häntä puhutellen: „Rakas Tompoikani, älä käy kovin alakuloiseksi, jos kuulet sannottavan jotain pahaa itsestäsi. Tämän maailman läpi meidän täytyy kulkea pahalla maineella ja hyvällä maineella; mutta jos meillä on hyvä omatunto, niin voimme vakaina astua eteenpäin. Minä olen vakuutettu siitä, ett' et ole tehnyt itseäsi syyppääksi epärehellisyyteen; ole siis iloinen ja toivo Herraan.“

Nämä ystävälliset sanat olivat Tomille sangen suloiset, vaikka ne samalla ilmaisivat hänelle syyn toverien käytökseen.

Herra Miller piti lupauksensa mukaan tarkan tutkinnon asiasta. Seuraavana päivänä hän kutsui luokseen kaikki konttoristit ja puhutteli heitä seuraavalla tavalla: „Huolettava seikka on tapahtunut. Kun toissapäivänä lähdin kammiostani, oli suurehko rahasumma pöydällä; takaisin tullessani rahat olivat kadonneet. Poissa ollessani oli ainoastaan Heikki Bruun ollut sisällä minun asiallani. Hän palasi kohta ja minulla ei ole syytä epäillä hänen rehellisyytensä. Onko teistä joku, joka tietää jotain tästä asiasta?“

Kaikki vakuuttivat, ett' eivät he tinneet asiasta mitään, ja herra Millerin täytyi jättää asia sikseen. Päiviä ja viikkoja kului eikä saatu pienintäkään valoa tähän pimeyteen. Herra Miller ei uskaltanut pitää Tomia syyllisenä, mutta ei hän myöskään voinut käyttäytyä häntä kohtaan samalla lailla kuin ennen.

Kaikki laatikot ja kaapit pidettiin nyt tarkasti lukossa ja ensimmäinen kirjanpitäjä muutettiin siihen huoneeseen, jossa Tom teki työtä.

Koko tämän ajan kuluessa Tom näki Heikkiä ani harvoin. Viimeinmainittu vietti kaikki joutohetket muutaman iloisen toverin seurassa ja palasi

kotiin vasta myöhään iltasilla, jolloin hän antoi kättyisän ja kiivaan luontonsa purkautua hiljaista rouva Berndtsoniakin vastaan. Heikin isäntä valitti hänen huolimattomuuttansa ja aikoi monesti eroittaa hänet palveluksestaan, mutta hän viivytti aikomuksensa toteuttamista niin kauan kuin mahdollista hienotunteisuudesta ystäväänsä herra Milleriä kohtaan, jonka vaikutuksesta Heikki oli saanut paikkansa.

Eräänä iltana, jolloin Tom tapansa mukaan luki ääneen ystävälliselle emännälleen kuului kiivaita askeleita oven takaa, ja surkean näköisenä Heikki astui sisään.

„Minä olen jättänyt paikkani,“ lausui hän pilkallisella hymyllä. „Minä en ikinä palaja miehen luo, joka kohtelee minua tuolla tavalla.“

„Mitä tämä merkitsee,“ huudahtivat rouva Berndtson ja Tom yht' aikaa.

„Se merkitsee sitä, että olen jättänyt paikkani. Siinä kaikki.“

„Mutta miksi, Heikki?“

„Aivan yksinkertaisesti siitä syystä, että isäntäni on sanonut minulle, ett' ei hän voi luottaa minuun. Minä vastasin heti, ett' en minä sellaisen selityksen perästä voi jäädä hänen luokseen, ja nyt olen täällä.“

„Voi, Heikki, mikä sinusta tulee,“ nyyhkytti rouva Berndtson; „minkätähden jätit *sellaisen* paikan? Mitä aiot nyt tehdä?“

„Minä aion ottaa uuden paikan, ja se on totinen tosi,“ vastasi Heikki, kiirehtien viereiseen huoneeseen, jossa hän ja Tom yhdessä asuivat.

„Ovatko asiat todella niin huonolla kannalla,“ huokasi rouva Berndtson ja pyyhki nenäliinalla silmiänsä. „Minä menen kohta hänen isäntänsä luo, saadakseni tietää asian oikean laidan. Jumala aut

takoon erehtynyttä poika-parkaa!“ Ja enempää ajattelematta hän pukeutui päällysvaatteisiin ja riensi ulos.

Puolen tunnin kuluttua hän palasi takaisin, syvä murhe kuvautuneena kasvoihin. „Tom,“ hän puhui tuolle pojalle, joka sydämmellisellä osanotolla kuunteli häntä, „Heikin asiat ovat huonommalla kannalla, kuin olisin voinut uskoa ja hänen on mahdollon saada paikkaansa takaisin. Hänen isäntänsä sanoi minulle, että he jo kauan olivat kärsineet pojan kunnottomuutta ja että hän viimeisinä aikoina paitse huolimattomuuttansa oli osottanut tottelemattomuutta ja uppiniskaisuutta.“

Tom koetti taitonsa mukaan lohduttaa tuota onnetonta kasvatus-äitiä ja lupasi seuraavana päivänä pyytää herra Milleriä ottamaan Heikki takaisin palvelukseensa. Tässä Tom ei kuitenkaan onnistunut, vaikka hän käyttikin suurta kaunopuheisuutta. Herra Miller tunsu Heikin liian hyvin eikä enää tahtonut ruveta tekemisiin hänen kanssansa. Ikävällä Tomin täytyi antaa tämä vastaus rouva Berndtsonille.

„Mikä sinusta nyt tulleekaan, Heikki-parka,“ hän huokasi.

„Siitäpä ei lukua,“ vastasi Heikki ylpeästi. Minä aion ruveta sotamieheksi,“ ja näin sanoen hän kiirehti pois.

„Tom, juokse hänen peräänsä, Tom, juokse hänen peräänsä, ja kutsu hänet takaisin,“ huusi rouva Berndtson, itkuun hyrskähtäen.

„Hän on liian nuori sotilaaksi kelvataksaan,“ vastasi Tom.

„Ei, hän on täyttänyt kuusitoista vuotta ja otetaan ehkä aluksi rumpalin oppilaaksi, minä rukoulen sinua, kiiruhda pian hänen jälkeensä.“

Tom teki työtä käskettyä, mutta kaikki hänen

yriksensä saada Heikkiä kääntymään takaisin, olivat turhat. Heikki pysyi lujana päätöksessään, ja jo seuraavana päivänä hän oli jättänyt kaupungin.

Kaksi vuotta on kulunut ja vielä tuo salaperäinen varkaus herra Millerin konttorissa on entisen pimeyden peittämä. Tom sillä ajalla ei ollut antanut pienintäkään syytä epäilykseen rehellisyydestänsä, ja kuitenkin hän ei voinut selittää, miten rahat olivat kadonneet.

Heikistä tiedettiin aivan vähän. Kuusi kuukautta lähtönsä jälkeen hän oli kirjoittanut kasvatusta-aidilleen, että se rykmentti, jossa hänellä oli rumpalin virka, oli määrätty Intiaan, ja senjälkeen ei oltu hänestä kuultu mitään.

Eräänä päivänä Tomin par' aikaa ollessa tavallisessa toimeissaan konttorissa, hän hämmästykseseen sai kirjeen omalla osoitteellansa. Hän ei tietänyt ystävästä, joka olisi voinut hänelle kirjoittaa, ja senvuoksi hän olikin hyvin utelias tietämään, mistä kirje olisi. Vielä suuremmaksi kävi hänen kummastuksensa, kun hän avasi sen ja näki sen sisältävän ainoastaan kaksi riviä, kirjoitettuja vapiusevin käsin eräästä Lontoon sotilashospitalista.

„Tom,“ siinä oli kirjoitettuna, „tule luokseni; minä olen kuolinvuoteellani ja tahdon tavata sinua; tule niin pian kuin voit. Heikki.“

Toinnuttuaan hämmästyksestänsä, Tom kertoi kirjeen sisällyksen herra Millerille ja sai hänen suosituksensa kohta lähteä. Herra Miller neuvoi häntä ilmoittamaan asian rouva Berndtsonille, jos hän ehkä tahtoisi tavata sisarenpoikaansa. Sitäpäitse hän pai-

noi pari kultarahaa Tomin käteen varaksi, jos hän tarvitseisi niitä.

Unohtaen kaiken Heikin kiittämättömyyden, rouva Berndtson kohta oli valmis seuraamaan Tomia sairashuoneelle. Heidän sinne saavuttuaan, portinvartija kohta laski sisään Tomin, jota nähtävästi oli odotettu, mutta vanhan rouvan täytyi jäädä erääseen ulkopuoliseen suojaan, sillä portinvartija oli kielletty laskemasta muita sisään.

Sairaanhoitaja vei Tomin pitkien käytävien ja monien salien lävitse, kunnes vihdoin pysähtyivät sen vuoteen ääreen, jossa Heikki makasi.

„Sinä olet täällä, Tom, minä kiitän sinua siitä,“ alkoi sairastunut. „Kyllä oli hyvä että jo tulit, sillä minä tunnen, että aikani pian on lopussa.“

Tom tahtoi keskeyttää häntä muutamalla osanoton ja rakkauden sanalla, mutta Heikki jatkoi: „Älä sano mitään, ennenkuin olet kuullut kaikki. Oi, en voi kuolla, ennenkuin olen saanut anteeksi-antosi.“

Kyynelten ja nyhkytysten keskeyttämänä hän kertoi, kuinka hän tuolla pikaisella käynnillensä herra Millerin konttorissa oli vaihtanut kirjekote-loita kirjoituspöydältä.

„Minä en tiennyt mitä olin ottanut,“ hän jatkoi, „tarkoitukseni oli vaan saattaa sinulle hetken levottomuus, mutta huomattuani sitte, kuinka suuren rahasumman olin ottanut, en uskaltanut tunnustaa erehdykseni pelosta, että minua pidettäisiin varkaana ja että siten ainaiseksi kadottaisin hyvän maineeni. Herra Millerin tutkittua meitä molempia, minun teki mieleni salaisesti laskea rahat laatikkoosi, heittäökseni kaiken syyn sinun päällesi; mutta kiitos Jumalan, joka varjeli minua niin hirveästä rikoksesta. Kuitenkin olen suuren synnin tehnyt

sinua vastaan. Sano, Tom, voitko koskaan antaa minulle anteeksi?”

Hän ei voinut sanoa enempää, sillä vaikea yskä oli tukehuttaa hänet. Meidän ei tarvitse lisätä, kuinka kokonaan ja mielellään Tom antoi hänelle anteeksi ja kuinka hartaasti hän vakuutti Heikkiä siitä. Mutta siihen hän ei pysähtynyt; hän muistutti vielä Heikkiä siitä, kuinka mielellään Herra Jesus antaa synnit anteeksi ja kuinka suuri voima Hänellä on siihen ja lopuksi Tom pyysi Heikkiä koko sydämellensä kääntymään Jesuksen luo.

„Minä uskon, että Hän armosta on anteeksi antanut veriruskeat syntini,“ kuiskasi kuolevainen, „minä olen pitkän sairauteni aikana tuntenut Hänen sekä kuolettavan että elähyttävän voimansa. Hän on asettanut syntini silmäini eteen, mutta Hän on myöskin näyttänyt sen veren arvon, joka puhdistaa kaikista synneistä. Kiitetty olkoon hänen nimensä.“

Syvä hiljaisuus seurasi; vihdoin kuoleva kuiskasi: „Tahtoisin puhua tätinikin kanssa.“

„Hän on jo täällä,“ vastasi Tom, ja pienen keskustelun perästä sairaanhoitajan kanssa, Tom toi hänet vuoteen ääreen. Heikki pyysi häneltäkin anteeksi ja tunnusti hänellekin syntinsä.

Hoitajan käskystä vieraiden täytyi vähä sen jälkeen lähteä sairaan luota. Kun he seuraavana aamuna palasivat, oli Heikki jo kuollut. Hän oli yön kuluessa nukkunut rauhaan siunattu Jesus-nimi huulilla.

Rouva Berndtson ja Tom antoivat herra Mille-rille tarkan kertomuksen siitä, mikä oli tapahtunut.

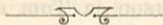
„Minä olen tehnyt väärin sinua kohtaan, Tom,“ sanoi isäntä, „minä tein väärin hetkeäkään epäillessäni sinua; minä pyydän: Suo minulle anteeksi.“

„Älkää puhuko niin, herra Miller,“ vastasi Tom hämillään.

„Tom, minä en häpeä tunnustaa, että olen tehnyt väärin, ja minä olen oikein pahoillani, että minä sen kautta olen matkaan saattanut sinulle monen katkeran hetken. Kiittäkäämme nyt kuitenkin yhdessä Jumalaa siitä, että totuus on tullut ilmi. Hyvä on luottaa Herraan ja odottaa Hänen apuansa, sillä Hän on todella paras auttaja. Kiittäkäämme Häntä siitäkin armosta, jota Hän on osoittanut Heikille.“

Herra Miller lisäsi vielä: „Niinkuin tiedät, ei minulla ole lapsia. Tom, sinun täytyy senvuoksi tulla pojakseni; tästä päivästä tahdon pitää sinua sellaisena. Tee, niinkuin tähän asti, työtä *Jumalan kasvojen edessä*, rukoillen Hänen siunaustansa, silloin olen iloinen, kerta jättäessäni kauppani sinun haltuusi.“ —

Me olemme seuranneet Tomia köyhyydestä varallisuuteen; Jumalan armosta hän sekä ilon että murheen päivänä pysyi *oikealla tiellä*. Jumalan sana oli valkeus hänen tiellensä, senvuoksi hän säästyi eksymästä. Elämän vaihtelevat kokemukset tekivät vaan *Herran itsen* hänelle välttämättömäksi ja olivat siis hänelle hyödyksi. Viimein kuullessamme hänestä, hän omisti suuren „*Miller, Tomkins & kumppanin*“ kauppahuoneen.

Matkaseikkailu.

„Oi, kuinka hauskaa!“ huudahti pikku Minni Moll, juostessaan ylös kannelle eräällä laivalla, joka vei hänet ja hänen äitinsä heidän sievään kotiinsa Skotlantiin.

Rouva Moll, keski-ikäinen leskirouva, oli paluumatkalla, käytyään tervehtimässä vanhaa äitiänsä, joka asui Lontoossa. Hänen pieni tyttärensä oli aivan kyllästynyt likaisiin kivikatuihin, korkeisiin rakennuksiin ja hälinään ja savuun kaupungissa. Minni halusi saada taas nähdä iloisen kotinsa, auringonpaisteessa kimaltelevan järven, ja hengittää raittiita tuulosia kanervikon peittämiltä vuorilta, joita hänen lapsensilmänsä pitivät kauniimpana muuta. Rouva Moll tyttärineen oli tullut Lontooseen, ja nyt Minni ensi kerran eläessään käveli laivan kannella. Kaikki oli uutta, kaikki tuntui niin ihmeen hauskalta ja Minni toivoi suurta huvia matkasta ja kotintulosta.

Uteliaisuudella ja erinomaisen huvitettuna Minni katseli tuota vilkasta näköä ympärillään. Rahtivaralla täyteen sullottu laivan kansi, savun mustaama savutorvi, kompassi pienessä kotelossaan, juoksu edes takaisin, köysien selitteleminen lähtöä varten ja laivan ulkopuolella erisuuruisten laivojen täyttämä satama — kaikki tarjosi mitä suurinta hauskuutta vilkkaalle, tarkkaavaiselle tytölle, joka oli väsymätön tehdessään kysymyksiä jokaisesta uudesta esi-
neestä, joka viehätti hänen silmäänsä.

„Äiti, kuinka höyry kohisee! Tuskin voin kuulla, mitä itse puhun. Kun jo laiva rupeaisi liikkumaan; mutta en ymmärrä kuinka se voi mahtua noiden

moniä venheitten ohitse. Kuinka paljon matkustavaisia, ja entäs tuota hattu-askien ja matkalaukujen paljoutta! Minä en luule, että kukaan nyt enää tulee; merimiehet voisivat juuri vetää sisään portaat, jotka yhdistävät meidät rantaan ja panna laiva liikkeeseen. Ei, ei, tuolla tulee vielä toisia! Katso, äiti, kuinka uljas herra ja rouva ja niin hienosti vaetetettu tyttö! Niiden pitää kiiruhtaa, muuten laiva jättää heidät.“

Minnin juuri lopettaessa sanatulyansa, astui ko'okas herra portaille, rouvansa ja pienen tyttärensä seuraamana. Lapsi oli puettuna hienosta vaaleanpunaisesta kankaasta tehtyyn kesäpukuun ja hänen päätänsä peitti pitkän sulan koristama hattu, jonka alta pitkät, vaaleat suortuvat valuivat hänen hartioillensa. Minnin katsellessa kaikkea tätä mitä suurimmalla ihailulla, melkein pä kateudella, tarkasti rouva Moll äitiä ja huomasi, että kasvot olivat hänelle tutut, vaikk'ei hän kohta voinut muistaa, missä hän oli ne nähnyt. Tuon vastatulleen rouvan puuhattessa matkatavaroittensa kanssa ja hänen lujalla äänellä kiistellessä kantajan kanssa tämän palkasta, rouva Moll kuitenkin muisti, että tuo henkilö hänen edessään oli naimisissa sen hedelmäkauppiaan kanssa, jonka luona rouva Mollin äidin oli tapana ostaa kaaliksiä noin kymmenen vuotta sitte. Hän muisti syynkin, minkätähden hänen äitinsä oli la'annut kauppa tekemästä Langilla. Hän oli näet turhaan koettanut vaikuttaa hedelmäkauppiaaseen, että hän sulkisi puotinsa Sunnuntaiksi; hänen vaimonsa oli lisäksi uhkamielisesti vastannut, kun hänelle selitettiin kolmannen käskyn tärkeys ja siunaus. Rouva Moll ei ollut varma siitä, tunsiko hedelmäkauppiaan rouva häntä, mutta hän puolestaan ei ollut varsin mielissään matkatovereista.

„Hänen ulkomuodostaan ja vaatteistansa päätäten näyttää siltä kuin hän olisi kauppaliikkeestänsä hyötynyt,“ hän ajatteli. „Mutta kuinka epävarmaa onkaan ulkomuodosta päättää, kuka on onnellinen. Vaikka ne, jotka ehdoin tahdoin rikkovat Herran käskyjä, ajaksi näyttävät edistyvän, nähdään varmaankin lopuksi, että ainoastaan Herran siunaus tekee rikkaaksi ja tekee sen ilman vaivaa.“

Portaat olivat jo sisäänvedetyt. Laiva oli ruvennut hitaasti liikkumaan eteenpäin ja lumivalkea vaahto pitkänä juovana osoitti laivan kulkua. Minni seurasi ihastuksella vaihtelevia rantoja, heidän kulkiessaan eteenpäin yhä kiihtyvällä vauhdilla. Oli niin paljon katseltavaa, niin paljon ihailtavaa, sillä joen jokainen mutka toi ilmi uusia esineitä. Lapsen ihastus nousi ylimmälleen kun Greenwichin komea hospitaali kauniine puistoineen näyttäytyi samalla kuin brittiläinen kansallislaulu raittiin tuulen kannattamana kaikui hänen korviinsa eräästä salaman nopeudella ohitsekulkevasta laivasta.

„Kuinka onnellinen hän on!“ ajatteli äiti, hellyydellä katsellessaan lasta hänen vieressään. „Häntä ei tee levottomaksi myrskyn tahi muun vaaran pelko, hän iloitsee vaan kotimatkasta ja luottaa siihen, että äiti matkalla pitää huolta kaikesta. Rakas Herra, anna minullekin tämä lapsellisen luottamuksen, toivon ja rakkauden henki, kulkiessani kohti taivaallista kotiani, jonne rakas puolisoni jo kauan aikaa sitte on saapunut.“

Harvoinpa huvi kauan kestää. Ennen iltaa raju sade pakotti matkustavaisia hakemaan suojaan kannen alta. Minni ei vielä ollut nähnyt sitä paikkaa, jossa hänen tulisi oleskella kaksi yötä, sen vuoksi hän sängen uteliaana astui alas niitä jyrkkiä portaita myöten, jotka veivät naisten salonkiin.

„Kuinka pimeä ja kolkko huone!“ hän huudahti, sisään astuessaan ja ympärillensä katsellessansa, „ja kuinka lämmin ja tukehuttava ilma! Minä tahdoisin, että oltaisiin koko yö kannella. Mutta missä me nukumme?“ lisäsi hän; „emmehän toki noissa kyyhkyislakoissa? Pitääkö kahden- tahi neljäntoista naisen mahtua huoneeseen, joka ei ole suurempi meidän vieraskamariamme eikä läheskään niin sievä ja korkea?“

„Tässä ovat meidän vuoteemme,“ vastasi rouva Moll hymyillen, näyttäen tyttärellensä pienen osaston, melkein pilkkosen pimeään, jossa oli neljä kyyhkyislakkaa, joiksi Minni niitä nimitti, kaksi molemmiin puolin ja toinen toisensa yläpuolella, ja keskellä oli tyhjä paikka, juuri niin suuri, että siinä taisi kääntyä. „Vuoteet oikealla puolella ovat meidän. Sinä saat sen, joka on minun yläpuolellani, koska luultavasti saat enemmän ilmaa ylempänä lattiaista.“

Minni nauroi, ajatellessaan kiipeämistä tuonne ylös, vaikk'ei hän pitänytään linnunpesänsä ulkonäöstä. „Tuleeko kaksi muuta naista,“ kysyi hän, „tunkeutumaan noihin koteroihin vasemmalla puolella?“

„Luultavasti, sillä laiva on täynnä matkustavaisia.“

„Minä toivon, että ne tulevat olemaan ääneti ja aivan hiljaa,“ mutisi Minni, joka ei ollut tottunut niin likeiseen yhteyteen vierasten ihmisten kanssa. Hän oli tuskin saanut sanansa lausutuiksi, ennenkuin rouva Lang ja hänen Jemiimansa lähestyivät hyttiä.“

„Kuinka inhottava, pimeä loukko!“ huudahti hedelmäkaupitsijatar tyytymättömällä äänellä asettuessaan keskelle sisällekäytävää.

„Täällä emme ainakaan voi nukkua, äiti,“ jatkoi Jemiina. Minni arveli itsekseen, minne tuo vaaleanpunainen hame ja sulkaniikka hattu sullottaisiin ja iloitsi ensi kerran siitä, että hänen oma pukunsa oli niin halpa ja yksinkertainen.

Langin herrasväen hakiessa matkalaukkunsa ja eväskorinsa, kuiskasi Minni äidillensä: „Vai hekö tulevatkin kumppaneiksemme tähän kummalliseen suojaan! Minä olisin ennemmin toivonut muita, jotka eivät olisi niin hienoja ja ylhäisiä.“

Rouva Moll hymyili lapselle, jonka kokemattomat silmät olivat antaneet ulkonaisen kiillon pettää itsiään. „Ajan kuluessa hänkin varttunee viisaammaksi,“ ajatteli äiti, „ja oppinee eroittamaan lehtikullan oikiasta kullasta.“

Langilaiset palasivat pian pieneen hyttiin, jonka tekivät vieläkin pienemmäksi täyttämällä sen matkatavaroillansa, vähääkään ajattelematta matkatoveriensa mukavuutta. Ilta oli tullut ja keskelle salonkia oli sytytetty lamppu, joka heitti ainoastaan himmeää valoa siihen soppeen, jossa nuo neljä oleskelivat. Laiva oli sillä välin ehtinyt aavalle merelle ja muita epämukavuuksia lisäsi nyt laivan kiikkuminen, joka yhdessä umpinaisen ilman kanssa teki Minnin pään raskaaksi ja kipeäksi.

„Äiti,“ hän surullisena virkkoi äidillensä, joka istui sohvalle likellä heidän makuupaikkaansa vaikka avarammassa osassa salonkia; „äiti, minä pelkään, että tämä matka lopultakin tulee hyvin ikäväksi.“

„Se on, lapseni, verrattava elämän matkaan, jolla meidän täytyy olla valmiit vastaanottamaan paljon vaikeuksia ja vaivoja, mutta katsokaamme pois vähäpätöisyyksistä ja luokaamme silmämme iloisina päämäärää kohti. Me tiedämme, että olemme kotimatalla — ja että matka pian on tehty.“

„Niin todellakin, äiti, ja kuta vähemmän me pidämme tiestä, sitä enemmän iloitsemme kotiintulosta. Mieleeni muistuu värsy siitä laulusta, jota olen monesti kuullut sinun laulavan:

Elomme murheen laaksossa
Tääll' omi tyhjä varjo,
Mut' elon uuden taivaassa
Jumala meille tarjoo;
Siis turhuudesta maailman
Autuuteen Herran majahan
Me rientäin pyrkikäämme!“

„Mutta, Minniseni,“ huomautti äiti, „sitä parempi kuta pikemmin nyt unessa voit vaivat unoh-
taa. Tahdon kuitenkin niinkuin muulloinkin ensin lukea kappaleen Raamatusta, ja sitte sinä saat kii-
vetä vuoteeseesi nukkuaksesi, kuten toivon, hyvin aamuun asti.“

„Äiti, ethän voi lukea Raamattua *täällä*,“ kuis-
kasi Minni, „*täällä*, jossa on niin paljon vieraita,“
ja hän loi aran katseen rouva Langin uljaaseen olen-
toon, joka oli häntä aivan likellä.

„Minkätähden emme sitä lukisi, lapsukaiseni?
Jumalan sana on sama missä sitä lukisimmekin,
hiljaisessa kamarissamme tai muiden keskellä.“

Näin puhuen rouva Moll otti pienen taskuraa-
matun matkalaukustaan ja alkoi sointuvalla äänellä
lukea lapselleen, joka oli vetäytynyt äitiänsä aivan
likelle. Minni oli levoton ja häpeissään. Vaikka
äiti tosin luki hiljaa, olivat Langilaiset niin lähellä,
että he varmaan kuuluivat jok'ikisen sanan, ja tuo
lapsukainen oli näkevinänsä rouva Langilla ylenkat-
seellisen kasvojen ilmeen ja Jemiiman ihmetteleväi-
senä hymyilevän, ikäänkuin molemmille olisi ollut
jotain eriskummallista kuulla Raamattua luettavan.

Luultavasti rouva Moll toivoi heidän kuulevan häntä ja tavallista totisemmin hän rukoili Jumalaa siunaamaan Hänen pyhän sanansa lukemista, ennenkuin hän alkoi tuota mieltä jännittävää tekstiä:

„Silloin pitää taivaan valtakunnan oleman kymmenen neitseen kaltainen, jotka ottivat lamppunsa ja menivät ulos ylkää vastaan. Mutta viisi heistä oli taitavata ja viisi tyhmää. Ne tyhmät ottivat lamppunsa eivätkä ottaneet öljyä myötänsä. Mutta taitavat ottivat öljyä astioihinsa ynnä lamppuin kanssa.“

„Äiti,“ kuiskasi Minni, „minä en käsitä mitä neitsyillä ja niiden lampuilla tarkoitetaan.“

„Neitsyet, lapsukaiseni, kuvaavat koko kristikuntaa, joka nyt odottaa Herransa tulemista. Öljy on Jumalan armo sielussa loistava pyhässä elämässä. Mitä lamppu olisi ilman öljyä? Mitä sielu olisi ilman Jumalan armoa? Pimeä, arvoton olis.“

Minni loi katseensa lamppuun, joka säteili ympärillensä keltaista valoansa, ja hän ajatteli, kuinka pimeä ja kolkko salonki olisi ilman sen ystävällistä loistoa. Rouva Moll käänsi kirjan niin, että valo lankeaisi avoimelle lehdelle ja jatkoi lukemistansa tuosta vakavasta vertauksesta:

„Koska ylkä viipyi, tulivat he kaikki uneliaiksi ja makasivat. Mutta puoliyönä tuli huuto: katso, ylkä tulee, menkää ulos häntä vastaan.“

Niin nousivat kaikki nämä neitset ja valmisivat lamppunsa. Mutta tyhmät sanoivat taitaville: antakaa meille teidän öljyistänne, sillä meidän lamppumme sammuvat. Niin vastasivat viisaat, sanoen: ei suinkaan, ett'ei meiltä ja teiltä puuttuisi; mutta menkää paremmin niiden tykö, jotka myyvät, ja ostakaa itsellenne.“

„Me näemme tässä,“ huomautti rouva Moll, keskeyttäen lukunsa, „ett'ei toisella ihmisellä ole

valtaa vapahtaa toisen sielua, tahi jakaa toiselle sitä armoa, joka on yksin *Jumalan lahja*. Viisas ei voi antaa tyhmälle, jokaisen täytyy vastata itsestensä Jumalan edessä.“

„Mutta koska he menivät ostamaan, tuli ylkä; ja jotka valmiit olivat, ne menivät hänen kanssansa häihin, ja ovi suljettiin. Viimein tulivat ne toisetkin neitseet, ja sanoivat: herra, herra, avaa meidän eteemme. Mutta hän vastasi ja sanoi: totisesti sanon minä teille: en tunne minä teitä.“

„Voi,“ huudahti Minni, „merkitseekö tuo sitä, että tyhmät neitseet — ne ihmiset, jotka eivät ole vastaanottaneet Jumalan armoa — että ne tulevat ikuisiksi ajoiksi poissuljetuiksi taivaasta?“

„Ne suljetaan valosta — kunniansta — Herran läsnä-olosta! Minun mielestäni Raamatussa on harvoja paikkoja niin täynnä pyhää totisuutta, kuin tämä: *„Ovi suljettiin“*. Armon ovi on nyt avoinna kaikille, jotka tahtovat käydä siitä sisään. *Kaikki* kutsutaan taivaan häihin. Kaikki ovat *nyt* terve-tulleita Vapahtajan Herran Jesuksen Kristuksen luo. Kaikki saavat tulla ilman rahaa ja ilmaiseksi. Mutta aika koittaa, jolloin syntisten on myöhäistä hakea armoa — myöhäistä pyytää anteeksi, sillä armon ovi *suljetaan* niille, jotka eivät ajoissa tahtoneet kääntyä ja tulla autuaiksi! *„Valvokaa sentähden; sillä te ette tiedä päi.ää ettekä hetkeä, jona Ihmisen Poika tulee.“* Ja nämä vakavat sanat huulilla rouva Moll sulki Raamatun.

„Äiti,“ alkoi Minni, laskien kätösensä äidin käsivarrelle ja totisena katsoen häntä kasvoihin, „luuletko, että Herra tulee *pian*?“

„Ei kukaan paitse Jumala tiedä aikaa,“ oli vastaus; „mutta meidän tulee elää niinkuin häntä odottavaisten. *Yhdestä* me kaikki olemme varmat

— kuolema ei ole kaukana; se *voi* tulla pian nuoren luo; mutta sen *täytyy* pian saavuttaa vanhus, ja kuolema on niinkuin keski-yön huuto: Katso, ylkä tulee!“

„Minä en voi käsittää,“ sanoi rouva Lang, kääntyen Jemiiman puoleen, mutta kuitenkin melkein ääneen, „minä en voi käsittää, kuinka ihmiset, jotka ovat terveitä ja vahvoja, aina ajattelevat kuolemaa. Minä ainakaan en vaivaa itseäni kivuloisilla haaveiluilla“.

Äitinsä avulla Minni oli pian hyvässä tallessa pienessä kyyhkyislakassaan, joka ei ollutkaan niin pieni ja niin epämurkava, joksi hän oli kuvaillut sitä. Tyttöä ei kuitenkaan uni maittanut. Hän oli mielestään venton vieraassa paikassa ja istui hetkisen vuoteellansa, lampun valossa katsellen matkatoveriensa liikkeitä ja kuunnellen naisten keskustelua salongissa. Pian kuitenkin laivan heiluminen tuli hänelle liian vaikeaksi, niin että hän mielellään laski päänsä vuoteelle. Hän kuuli Jemiima-raukan katkerasti vaikeroivan ja rouva Langin lausuvan tyytymättömyytensä kaikkeen, joka laivaksi nimitetään, ja toruvan laivan neitsyttä siitä, ett’ei hän kohta ollut saapuvilla täyttämässä hänen järjettömiä vaatimuksiaan.

„Onpa toki lohdullista,“ ajatteli Minni-parka, „ett’ei matka voi ikuisesti kestää. Tokkohan joku ihminen tuntee samoin elämän matkan suhteen — onkohan joku todella iloinen, tietäessään sen loppuvan. Oi, ainoastaan viisaat neitseet, ne, joilla oli öljyä lampuissaan, taisivat ilolla nousta keski-yön huutoon. Ne iloitsivat yljän tulosta, sillä he olivat valmiit menemään häihin. Miltähän *minusta* tuntuisi, jos minä kuulisin, että minun on meneminen Herraa vastaan.“

Yön tullessa hälinä salongissa vähitellen hiljensi; Jemiima taukosi valittamasta ja hänen äitinsä torumasta; molemmat tervetulleella vaikenemisellaan osoittivat nukkuneensa. Ilma ei ollut myrskyinen, ei mitään häiritsevää tahi huolettavaa tapahtunut ja satunnainen kova astunta kannella salongin yläpuolella taikka pieni köysien kiriseminen ja koneen alituinen jyske oli ainoa, mitä enää kuultiin. Väsyneenä päivän vaiheista, Minni vihdoin vaipui rauhalliseen uneen: hän tiesi äitinsä olevan lähellä ja Jumalan valvovan heitä molempia.

Äkkiä kaikki salongissa heräsivät sikeästä unestansa kovaan meteliin kannella, kiivaaseen astuntaan ja tiheisiin hädän merkkeihin, jotka täyttivät kaikkien sydämet pelolla. Pelästyneitä kasvoja kurottihe joka vuoteelta ja tuskan kysymyksiä, joihin ei kukaan voinut vastata, kulki suusta suuhun. „Mitä tämä meteli merkitsee? Mitä lienee tapahtunut? Onko laiva joutunut karille? Olemmeko törmänneet yhteen jonkun muun laivan kanssa?“ Kun meteliä yhä kesti ja se pikemmin yltyi kuin hiljensi, valmistihe jokainen rientääkseen kannelle katsomaan oliko todella syytä levottomuuteen.

„Kiiruhtakaa,“ huusi rouva Lang siivojalle, hakien kappaansa; „juoskaa kannelle ja kysykää mitä on tapahtunut; minä olen varma siitä, että se on jotain kauheaa. Että minä enää koskaan matkustaisin laivalla“ — —

„Äiti, äiti!“ huusi peljästynyt Jemiima; „täällä on niin hirveän kuuma!“

„Minä olen tukehtua,“ mutisi Minni, unisena ja peljäten ojentaen kätensä äidilleen, joka nosti hänet vuoteelta.

Palvelustyttö riensi ovelle. Samassa silmänräpäyksessä kuin hän sen avasi, täytyi salonki kaik-

kien kauhuksi tukehuttavalla savulla ja aivan selvään kuului kannelta: „Tulta! tulta!“

„Älkää antako naisten tulla ylös --- niiden täytyy pysyä alhaalla,“ kuului kättein luja, käskevä ääni. Moni naisista pyrki ylös luukusta, mutta merimiehet työnsivät heidät takaisin.

„Te vaan häiritsisitte meitä täällä; menkää alas ja rukoilkaa,“ huusi yksi merimies, mustana savusta.

„Niin, rukoilkaamme,“ toisti rouva Moll, laskeutuen polvilleen salongissa, kädet ristissä ja käsivarsillaan sulkien tyttärensä syliinsä.

Tänä pelon ja vaaran hetkenä esiintyi matkustavien luonteen-erilaisuus merkillisen selvänä. Eroitus säädyn ja ijän suhteen oli kokonaan unohdettu — yhteinen pelko näytti tasoittavan kaikki, samalla kuin vastakohta viisaiden ja tyhmien neitseitten välillä tuli selvemmäksi kuin milloinkaan ennen. Jemiima parka seiso i vavisten nurkassa, tietämättänsä polkien kallishintaista hattunsa, joka vast'ikään oli ollut hänen ylpeytensä. Rouva Lang oli menehtyä pelosta. Käsiänsä väännellen ja rukoillen apua ja pelastusta niiltä, joiden vaara oli yhtä suuri kuin hänen omansa, hän seiso i siinä pelottavana esimerkkinä ihmisestä, joka on elänyt maailmalle ja itselleen. Minkäarvoisia olivat hänelle nyt omantunnon hinnalla ostetut huvitukset ja mukavuudet? Minkälaisilla tunteilla hän nyt muisteli kaikkia ylönkatsoituja varoituksia ja laiminlyötyjä velvollisuuksia? Taisiko nyt hänen vääryydellä aikaansaama voittonsa — voitto, ko'ottu petoksella ja pyhäpäivän rikkomisella — matkaansaattaa hänelle silmänräpästäkään rauhaa, hänen pelätessään ja tunnin perästä asetettavansa koko maailman tuomarin eteen? Ei, juuri tämä voitto oli se kahle, joka piti hänen

sielunsa vangittuna. „Teidän kultanne ja hopeanne ovat ruostuneet,“ sanoo Raamattu, „ja niiden ruosteen pitää oleman teille todistukseksi ja pitää syömän teidän lihanne, niinkuin tuli: te olette rikkauten ko'onneet teilleen viimeisinä päivinä.“

Rouva Moll oli kalpea mutta levollinen. Hänen tavaransa oli tallelle pantuna paikkaan, johon ei myrsky eikä tuli voinut sitä saavuttaa. Hän tiesi, että äkkinäinen kuolema kristityille on vaan lyhempi muutto elämään, pikaisempi pääsö kunniaan. Armo, jota hän tyynenä päivänä oli etsinyt, loisti nyt kirkkaana vaaran hetkenä ja antoi hänelle voimaa vahvistamaan muitakin sillä valolla, joka elähytti häntä itseään. Hän rukoili ääneen ja moni salongissa yhdistyi hänen rukoukseensa.

„Minä en voi rukoilla, minä en voi rukoilla,“ huusi rouva Lang, peittäen kasvot käsiinsä. Kohta senjälkeen hän ojensi kätensä ja huusi muuttuneella äänellä: „Oi, Jumala, armahda minua vielä vähän aikaa: minä tahdon kääntyä sinun puoleesi, armahda, armahda kurjaa syntistä! Älä vielä sulje ovea, pelasta minut, pelasta minut tästä kauheasta kuolemasta.“

Minni piti lujasti äidistään kiinni; kuta suuremmaksi vaara kasvoi, sitä likemmäksi hän nojautui äitiinsä. „Emmehän erkane toisistaan,“ hän nyyhkytti ja rouva Moll kuiskasi, kallistuen Minnin puoleen, hänen korvaansa: „Mikä voi meidät Kristuksen rakkaudesta eroittaa? Rakas lapseni, Hän on kanssamme nytkin; Hänellä on valta tukehuttaa tuli tahki kantaa meidät onnellisina sen kautta kunniaan.“

Merkillinen ja hämmästyttävä näkö tuo oli ja eriskummaisista ja rajuja olivat ne erilaiset äänet, jotka nousivat palavasta laivasta. Huutoa, valitusta, rukouksia; jyske sammutuskoneista, jotka olivat ali-

tuisessa työssä, kova-äänisiä komentosanoja, liekkien rätinä, veden kuohunta, kiireitä askeleita, edes takaisin — kaikki yhteensä teki mitä suurimman kauhun ja hämmennyksen kuvan. Silloin — oi, kirkas toivo! — taisiko tuo olla sadetta, tuo äkkinäinen, vinha salongin ikkunaa vastaan — tätä pimeää ikkunaa, jota tähän asti ainoastaan nuo hirmuiset liekit olivat valaisseet?

„Sadetta, sadetta! Jumala olkoon ylistetty!“ puhkesi rouva Moll lausumaan, äkkiä nousten seisomaan. „Sadetta, sadetta!“ todisti riemuiten jokaisen kieli. Sitte syntyi hetken hiljaisuus, kuunneltiin vaan suurten pisarten kiihtymistä, joka oli ikäänkuin vastaus palaviin rukouksiin, kaikkien sydämistä kohoaviin. Varmaankaan ei sade milloinkaan ollut tätä tervetullempi.

„Jumala se on, joka sateen lähettää, tuo hyvä Jumala,“ huudahti Minni, „nyt ei enää näy sitä punaista hohtoa. Sade tulee virtana, se kuohuu kuni koski.“

Ja juuri sanojen hänen huuliltaan vierieessä, ilmoitti luja, iloinen, kestävä hurrahuuto kannelta, että tuli oli sammutettu.

„Kiittäkää, ystävät, Jumalaa, vaara on ohi,“ kuului katteinin ääni salongin ovelta. Hän taisi nyt ensi kerran jättää paikkansa kannella, lausuakseen muutaman kehoittavan sanan kannen alla oleville matkustajille.

Outo mielenmuutos tapahtui nyt niissä, jotka äsken olivat kuin jäykistyneet kauhusta. Tuntemattomat syleilivät kuin sisaret toisiaan, nyyhkien, hymyillen ja onnea toivottaen; sanalla sanoen, matkustajat olivat yht'äkkiä ikäänkuin nostetut kauhistuksen syvyydestä ihastuksen kukkuloille. Mutta nämäkin tunteet pian asettuivat ja valitettavasti kävi

selväksi, että monen kiitollisuus oli yhtä lyhytikäinen kuin heidän pelkonsakin, ja että Jumalan vakava varoitus ei ollut tehnyt syvempää vaikutusta sydämeen, kuin laivan kulku veteen, kun se uurtaa siihen valkeavaahtoisen juovan, joka pian katoa ja veden pinta on yhtäläinen kuin ennenkin.

Rouva Lang ei voinut kylliksi moittia sitä huolimattomuutta, joka oli syypää hänen peljästyksensä; hän oli suuttunut katteisiin, merimiehiin, matkustavaisiin, lyhyesti, kaikkiin paitsi itseensä.

„En ikinä enää laske laivan kannelle jalkaani. Ikäänkuin ei muutoinkin olisi vastuksia kyllin, niin lisäksi ei saa minuuttiakaan rauhassa nukkua! Voi sinua, paha lapsi!“ huusi hän Jemiima-paralle, „mitä olet tehnyt? Astunut hatullesi, sen sulan kokonaan rikki polkenut!“

Jemiima, joka ei vielä ollut tyyntynyt kovasta peljästyksestään, ei koettanutkaan vastata, vaan istui itkien vuoteensa päässä. Selittäen, ett'ei hän aikonut jäädä alas tukehtumaan, meni rouva Lang kannelle, vaikka vasta aamukoiton ensimmäinen säde oli alkanut taivasta valaista.

Minni istui äitinsä polvella rauhallisena ja kiitollisena. Tältä rakkaalta sijalta hän katseli pientä tyttöraukkaa, jota hän edellisenä iltana oli milt'ei kadehtinut; mutta jota hän nyt katseli säälin tunteilla. Rouva Moll näki, että lapsen hermot olivat kovassa jännityksessä, ja nojaten alaspäin hän hiljaa veti itkevän Jemiiman puoleensa.

„Jumala on ollut sangen hyvä meitä kohtaan; emmekö sitte rakastaisi ja kiittäisi Häntä?“ alkoi hän.

Jemiima pusersi vastaukseksi hänen kättänsä.

„Ja emmekö koettaisi kiinnittää sydämiämme niihin, jotka ylhäällä ovat, niin ett'ei meidän tar-

vitse peljätä yhtään paha, lapsellisesti luottaessamme Jumalaamme ja Vapahtajaamme?“

Kyyneleitä valui runsaasti Jemiiman kalpeille poskille, ja säälistä liikutettuna tätä nähdessään, Minni nosti päänsä äitinsä sylistä ja suuteli toveriensa.

Tämä rakkauden osoitus avasi kokonaan tytön sydämen. Jemiima kääri kätensä Minnin kaulan ympäri ja nyyhkytti, kasvot heitettyinä hänen rintaansa vastaan: „Oi, mistä löydän öljyä lamppuuni, ett'ei minun enää tarvitse peljestyä niin kovin, ei tulla niin onnettomaksi, kun kuulen keskiyön huudon?“

Rouva Moll ja hänen tyttärensä eivät koskaan olleet viettäneet onnellisempaa hetkeä, kuin se, joka nyt seurasi, kun he ahtaassa hytissään, aamunauringon merelle noustessa, puhelivat tuntehikkaalle lapsensydämelle siitä Vapahtajasta, joka kuoli syntisten tähden.

„Autuaat ovat, jotka isoovat ja janoovat vanhurskautta, sillä he ravitaan,“ kuiskasi rouva Moll lempeällä äänellänsä, joka oli niin tavallinen hänelle, mutta niin erilainen sitä, johon Jemiima oli tottunut. „Laskeu polvillesi ja rukoile Jumalan pyhää Henkeä sen Vapahtajan nimessä, joka on luvannut: „Rukoilkaa, niin te saatte, kolkuttakaa, niin teille avataan.“ Maailman ja niiden, jotka maailmassa ovat, pitää pian katooman, sen huvit, sen rikkauden, sen kunnian, sillä „Herran päivä on tuleva niinkuin varas yöllä, ja silloin taivaat suurella pauhinalla menevät pois, mutta elementtien pitää palavuudesta sulaman ja maan ja rakennuksien, jotka hänessä ovat, pitää palaman“. Mutta onkohan tässä kristitylle jotain pelottavaa? Oi, ei, hänelle „Herran päivä“ on ilon, kiitoksen ja voiton päivä. Sillä, itse

Herra astuu alas taivaasta suurella huudolla ja ylimmäisen enkelin äänellä ja Jumalan pasuunalla; ja kuolleet Kristuksessa ensin nousevat ylös. Sitte me, jotka elämme ja jälkeen jäämme, temmataan heidän kanssansa piiviin Herraa vastaan tuuliin; ja niin me aina Herran kanssa olemme.“

Syvälle painuivat nämä Raamatun sanat tyttöjen sydämiin, eivätkä tytöt koskaan unhoittaneet sitä vakavaa opetusta, jonka olivat saaneet tästä matkaseikkailusta. Eri teillä he molemmat koettivat joka päivä odottaa taivaallisen yljän tuloa, pitäen öljyä lampuissaan.

„Minä menen kuningattaren luo.“

Monta vuotta sitte eli Skottlannissa orpopoika, nimeltä Jaakko, suuressa köyhydessä ja kaiken inhimillisen hoidon puutteessa. Hänellä oli kuitenkin *yksi* toivo, joka elähytti häntä hänen turvattomuudessansa. Hän oli itsekseen tehnyt päätöksen, joka kyllä näytti kummalliselta ja rohkealta ja jonka vuoksi hän sai kärsiä paljon pilkkaa, mutta jonka varmaankin Jumala oli johdattanut hänen mieleensä. Ja mikähän tuo tuuma oli? Ei vähempi, kuin että hänen piti mennä itse kuningattaren luokse, uskoa hänelle huolensa ja pyytää häneltä apua.

Hän oli niin varma siitä, että jos hän vaan tulisi kuningattaren luo, niin onni olisi hänelle suotuista; sitte hän saisi käydä koulua ja oppia lukemaan, laskemaan ja kirjoittamaan ja silloin hänen tulevaisuutensa olisi turvattu. Kuningattaren hyvää tahtoa hän ei vähääkään epäillyt.

Aikaisin eräänä kesä-aamuna pikku Jaakko läksi kävellä tallustamaan Balmoral-linnaan päin, jossa kuningatar Viktorian oli tapana kesäisin asua.

„Minä menen puhumaan kuningattaren kanssa,“ vastasi hän kaikille, jotka kysyivät häneltä hänen matkansa määrää.

Tämä vastaus synnytti, kuten helposti voidaan arvata, hyvin paljon naurua. Hän kutsuttiin höperöksi, tyhmäksi raukaksi, joka taisi ajatellakaan, että kuningatar huolisi tuollaisesta ryysyisestä pojasta, kuin hän oli. Vaan ei mikään auttanut; olipa kaikki kuin seinälle puhuttua. Kuningattaren luo Jaakon piti mennä ja muusta ei lukua.

Vihdoinkin hän oli veräjän luona, sen puiston edustalla, joka ympäröi Balmoral-linnaa. Jaakko luuli, että hänen oli nyt vaan avattava portti ja meneminen suoraan eteenpäin ilman muita mutkia, mutta tässä hänen täytyi tuntea suuresti erehtyneensä. Juuri ollessaan toiveittensa perillä, astui äkkiä ko'okas sotamies suuri lakki päässä ja kauhea kiväri kädessä hämmästyneen Jaakon eteen ja lausui hänelle tyyllä äänellä:

„Sinä et saa mennä veräjän läpi! Mitä tahdot?“

„Suokaa anteeksi, herra sotamies,“ vastasi Jaakko varsin reippaasti, „minä tahdon vaan puhua kuningattaren kanssa.“

Näitä sanoja kuullessaan, sotamies purskahti ääneen nauramaan ja käski Jaakon mennä matkansa, sillä tuollaisia kerjäläisiä muka ei linnaan laskettaisi. Sydän raskaana poika pienoinen kääntyi takaisin ja istuutuen kivellevähän matkan päästä veräjätä, hän katkerasti itki tyhjiin mennyttä toivoansa.

Samassa silmänräpäyksessä tapahtui, että nuori ja hieno herra, joka oli ollut metsästävässä, lähestyi veräjätä.

Kuullen Jaakon katkerat nyyhkytykset, hän kääntyi, meni Jaakon luokse, ja sanoi ystävällisesti:

„No, poikaseni, mikä sinua vaivaa? Minkätähden niin katkerasti itket?“

Tuo hieno herra puhui niin ystävällisesti, että Jaakko uskalsi katsoa häneen kyynelten läpi; eipä aikaakaan, niin hän oli jo niin täydellisesti voittanut poika-paran luottamuksen, että tämä kertoi hänelle koko historiansa. Kun hän oli lopettanut, sanoi vieras:

„Vai niin, poikaseni, sinä mielelläsi näkisit kuningattaren?“

„Niin näkisin,“ huokasi Jaakko.

„Kuulepas! Jos tahdot seurata minua, toimitan, että saat pääsyn kuningattaren luo.“

„Mutta,“ vastusti Jaakko epäilevällä äänellä, „tuo mahtava sotamies tuolla ei laske ketään sisään; minä en luule, että hän laskee teitäkään.“

„Nähdäänpä tuo,“ sanoi uudestaan nuori herra. „Minä luulen, että hän laskee meidät sisään. Anna vaan minulle kätesi ja *luota minuun*. Minä vien sinut veräjän lävitse, sillä etuvartija ei voi kieltää minua pääsemästä sisään.“

Jaakko heitti aran katseen nuorukaiseen, ikäänkuin peläten hänen pilkkaa puhuvan, mutta tukehtuen nyyhkytyksensä, hän rohkaisi mielensä ja laski kätensä ystävällisen seuraajansa käteen, ja siten molemmat lähestyivät veräjää.

Kun sotamies huomasi heidät, kiiruhti hän niin kovin molemmin käsin tarttumaan kivääriinsä, että Jaakko pelkäsi hänen heti paikalla ampuvan heidät kuoliijaaksi. Mutta tästäpä ei tullutkaan mitään, sillä sen sijaan että sotamies olisi ampunut ohikulkevia, hän teki kunniaa nuorelle herralle vähääkään katselematta lasta joka kävi hänen vieressään.

Pikku Jaakko hyppäsi ilosta korkealle, huomautessaan olevansa puistossa, mutta pian pelko taas hänet valtasi, kun hän linnan portilla havaitsi uuden sotamiehen, ensimmäisen kaltaisen.

Hän kääntyi silloin suojelijansa puoleen, ja sanoi, kauhistuksella ajatellen repaleisia vaatteitaan:

„Voi, tuo varmaan ei laske minua sisään.“

„Älä pelkää,“ kehoitti hänen ystävänsä. „*Anna vaan minulle kätesi, ja luota minuun!* Minä vien sinut kuningattaren luo.“

„Te olette niin hyvä, että mielelläni tietäisin nimenne,“ kuiskasi Jaakko vähän epäillen, „jos te tahtoisitte olla niin hyvä ja sanoa sen minulle.“

„Minä olen *kuningattaren poika*,“ vastasi nuorukainen; sinä näet siis, ett'ei sinulla ole mitään pelättävää.“

Pojan kuullessa tämän uutisen, kaikki pelko katosi hänen mielestään ja pää pystyssä hän kulki linnan portille toisen vahtijan ohitse, jonka hämmästys niinkuin voimme arvata, ei ollut pieni, hänen nähdessään prinssin palajavan sellaisessa seurassa.

Mutta nuori prinssi ja hänen pieni hoidokkaansa astuivat ylös linnan portaita komeaan saliin. Tänne Jaakko jätettiin hetkeksi yksin, sill'aikaa kuin prinssi meni puhumaan äitinsä kanssa. Pienen ajan kuluttua tuo köyhä poika vietiin kuningattaren luo ja hän kertoi ilman pelkoa elämäkertansa. Liikutettuna, siitä luottamuksesta, jota tuo orpopoika osoitti häntä kohtaan ja joka oli pakoittanut häntä kulkemaan niin pitkän tien pyytämään häneltä apua, tuo ystävällinen kuningatar otti hänet suojeluksensa alle, pani hänet kouluun ja antoi hänen oppia käsityö, jonka avulla hän taisi itse ansaita elatuksensa.

Tämä tosi-tapaus johtaa ajatuksemme vielä korkeampaan.

„Ei kukaan tule Isän tykö vaan minun kauttani,“ sanoo Jesus ja lisää vielä niin kauniisti: „Joka minun tyköni tulee, häntä en minä heitä ulos.“

Rakkaat lapset, seuratkaa siis korkeammassa tarkoituksessa pikku Jaakon esimerkkiä: *antakaa kätenne Jesukselle ja luottakaa Häneen.* Hän silloin vie teidät Hänen ja teidän Isän tykö, ja teidän sydämenne tarpeet tulevat täytetyiksi, sillä Hän on sanonut:

„Minä olen tullut että heillä elämä olisi ja ylläkyllä olisi.“

„Nyt en pidä sinusta, äiti!“

Antakaa, ystävät, minulle kätenne, niin vien teidät erääseen sairashuoneeseen, siellä nähdäksenne tapauksen, sopivaisen antamaan teille vakavan ja varteen otettavan opetuksen, joka Jumalan armosta voi tulla jollekulle teistä todelliseksi hyödyksi ja siunaukseksi.

Suoja, johon astumme, on sievä ja hyvin sisustettu, mutta alaslasketut uutimet, rohtopullot ja muut sairaan huoneeseen kuuluvat kalut painavat sille kuitenkin surullisen leimansa. Tilavalla, valkoisilla esiripuilla varustetulla vuoteella lepää keski-ikäinen nainen, jonka kiiltävä katse, tumma poskien puna ja kova yskä selvästi osoittavat mitä laatua se sairaus on, joka uhkaa jo pian hänet hautaan viedä. Hänellä on yksi ainoa lapsi, pieni poika, nimeltä Henrik.

Iltapuolella eräänä päivänä, kun yskä oli kovin vaikea, seisoi poikanen sairaan äitinsä vieressä; hä-

nen kirkkaat, siniset silmänsä täyttyivät vedellä, hänen nähdessään äitinsä tuskat.

Kun yskä vihdoinkin oli tau'onnut, syleili Heikki äitiänsä, painoi päänsä hänen rintaansa vastaan ja sanoi liikutetulla äänellä: „Minä pidän niin paljon sinusta, äiti. Voi, kun et olisi sairas!“

Noin tunti senjälkeen astui sama sinisilmä poikanen taas samaan suojaan ja huusi, silmät loistaen, posket punoittaen:

„Äiti, saanko mennä luistelemaan? Se olisi niin hauskaa! Kaarlo ja Edvard menevät jälle.“

„Et, Heikki,“ vastasi äiti heikolla äänellä, „jää ei ole vielä kylliksi vahvaa.“

„Kuinka sinä, äiti, voit sitä tietää,“ vastasi poika epä-ystävällisellä äänellä, „sinä, joka aina vuoteella makaat?“

„Lapseni, sinun täytyy minua totella vastustelematta,“ vastasi äiti lempeästi.

„Voi, niin hirveän ikävää,“ nyhkytti sama poika, joka tuntia ennen oli vakuuttanut niin paljon pitävänsä äidistään.

„Minä en tahdo, että minun poikani menee jälle,“ jatkoi äiti surullisena katsellen Heikin vihan peittämiä kasvoja, „sinä sanoit vast' ikään, että pidit minusta — osoita nyt sanojesi totuus — ole kiltti poika.“

„En, nyt en pidä sinusta, äiti,“ sanoi Heikki, lähtien huoneesta ja oven kiinni paiskaten.

Taas sairas sai kovan yskänkohtauksen ja hänen päänaluksensa tuli kyyneleistä kosteaksi. Uupu-neena hän hetken perästä vaipui keveään uneen.

Äkkiä kuului raskaita askeleita, jotka tulivat portista päin; kuului siltä, kuin olisi kannettu raskasta taakkaa, ja niin olikin laita.

Heikki oli suutuksissaan jättänyt äitinsä, ja

hänen kiellostaan huolimatta mennyt jälle luistelemaan; mutta heikko jää oli murtunut hänen allensa ja hän oli vaipunut veteen. Suurella ponnistuksella hän pelastettiin, ja tunnottomana, outojen miesten kantamana hän nyt tuotiin kotiin.

Äkkiä heräten unestaan, sairas tuskan valtaamana kysyi: „Heikkikö se on? Oi, minä tiesin, että hän menisi! Onko hän kuollut?“

„Ei,“ vastattiin; mutta äiti-parka ei näyttänyt enää kuulevan vastausta. Häntä kohtasi kova hengenahdistus, jonka kestäessä hän kuoli — pojan tottelemattomuuden tähden kuolema tuli noin äkki- arvaamatta.

Se ystävä, joka uskollisesti oli istunut hänen tautivuoteensa ääressä, ja joka on kertonut meille tämän liikuttavan tapauksen, läksi parin tunnin kulluttua katsomaan Heikkiä.

„Voi, jos en koskaan olisi sanonut äidille, ett' en pitänyt hänestä!“ nyhkytti hän tuskissaan. „Mutta huomenna sanon hänelle, että pidän hänestä kuitenkin.“

Oi, huomenna hänen piti saada tietää koko tuo surullinen tapaus!

Olikin sydäntäsärkevää nähdä Heikkiä, kun hän seuraavana aamuna tuli siihen suojaan, jossa äiti lepäsi valkealla vuoteella, ja kun ne huulet, joita hän suuteli, eivät vastanneet hänen suudellaansa, ja käsi, johon hän niin hellästi tarttui, vai-pui jäykkänä ja hervottomana alas.

„Äiti, minä pidän sinusta nyt!“ nyhkytti Heikki pitkin päivää. „Äiti, äiti, anna minulle anteeksi! Puhu minulle, äiti!“

Mutta kaikki hänen rukouksensa olivat turhat; rakkaan äidin suu pysyi suljettuna, hänen korvansa kuurona — ja viimeiset sanat, joita hän oli kuullut

poikansa lausuvan, olivat: „Nyt en pidä sinusta äiti!“

Tästä hetkestä Heikin koko elämä muuttui muisto äidin kuolemasta ja hänen omasta tottelemattomuudestaan, joka oli kiiruhtanut sitä, levitti kauan synkän varjon hänen elämänsä yli. — Hän on nyt vanha harmaahapsinen vanhus, mutta vielä nytkin hänen korvissaan usein kuuluvat ne sanat, jotka hän kerta lausui: „Nyt en pidä sinusta, äiti!“

Älkööt ne nuoret ystävät, jotka lukevat tämän kertomuksen, tehkö itsiään vikapäiksi siihen syntiin, kuin Heikki, ja jos he ovat sen tehneet, antakoot silloin, *ennenkuin on myöhäistä*, rakastavalle äidinsydämelle kaksinkerroin ilon aihetta sen surun sijaan, jota ovat matkaansaattaneet. Älköön kukaan teistä työllä tai teolla sanoko:

„Nyt en pidä sinusta, äiti!“

Valvokaa.

(Hetki pyhäkoulussa.)

Pyhäkoulun tekstinä oli Mark. 14: 33—38 ja Luukk 12: 35—40 ynnä muita paikkoja, jotka puhuvat *valvomisesta*.

„Miksi nimitetään sotamiehen kielellä vartijoita armeijassa?“ alkoi opettaja, kääntyneenä luokkaansa päin.

„Vahtimiehiksi,“ vastasi Janne Stenholm tavallisella vilkkauksellaan.

„Ja missä heidän paikkansa on?“

„Ympäri leirin tai siellä missä kalleuksia säilytetään.“

„Mutta minkätähden vahtimiehiä tarvitaan?“

„Senvuoksi, että pelätään vihollista,“ kuului monta ääntä.

„Taikka monenkaltaista vaaraa,“ lisäsi opettaja. Esimerkiksi tehtailla ja muissa paikoissa, joissa ei tarvita vihollisen hyökkäyksiä pelätä, pidetään vahteja estääksensä tulipaloo ja muita onnettomuuksia. Suurissa kaupungeissa kulkee vahteja yökaudet umpeen ja laivoissa on vahteja kaikilla ilmoilla. Sodan ajalla tavallisten vartijoiden täytyy olla kahta vertaa valppaampia, mutta kaikkina aikoina ja kaikissa tapauksissa heillä on erinomaisen tärkeä virka ja virkavirhe rangaistaan ankaruudella. Avatkaamme 1 Sam. 26: 15, 16; siinä näemme, kuinka David nuhtelee Saulin palvelijoita siitä ett' eivät ole valvoneet paremmin, kuin että hän on voinut ottaa kuninkaan keihään ja vesimaljan. *Ja David sanoi Abnerille: „etkös ole mies? ja kuka on sinun vertaises Israelissa? Mikset varjellut sinun herraas kuningasta? Sillä yksi kansasta on mennyt tappamaan kuningasta sinun herraas. Ei se ole oikein, kuin sinä tehnyt olet Niin totta kuin Herra elää, te olette kuoleman lapset, ettette varjelleet teidän herraanne, Herran voideltua. Ja nyt, katso, kussa kuninkaan keihäs ja vesimalja on kuin hänen päänsä pohjassa olivat?“*

Hetken perästä opettaja jatkoi: „Oletteko, lapsukaiset, kuulleet puhuttavan roomalaisesta kaupungista, nimeltä Pompeji, joka haudattiin laavan alle Vesuviuksen purkauksessa monta sataa vuotta sitte?“

Muutammat lapsista olivat kuulleet siitä.

„Melkein kaikki asujamet olivat, varoitettuina uhkaavasta vaarasta, paenneet kaupungista. Kuitenkin raunioista on löydetty muutama luuranko, ja yksi niistä on nähtävästi roomalaisen vahtimiehen, joka mieluummin on kuollut virassansa, kuin

laiminlyönyt velvollisuutensa — kaunis esimerkki uskollisuudesta kuolemaan asti!“

Vartijan *varoitushuuto* on yksi osa hänen velvollisuudestaan, niinkuin näemme Jes. 62: 6. „*Jerusalem, minä asetan vartijat sinun muuris päälle, jotka ei ikinä päivillä eikä yöllä vaikene; ja jotka Herran muistatte, ei teidän pidä vaiti oleman.*“

Eräs matkustaja, tohtori Thomson, kertoo matkakirjassaan siitä tavasta, jolla viinitarhoja Palestiinassa varjellaan. Minä luen tässä teille kappaaleen hänen kertomuksestaan.

„Ymmärtääksemme Jes. 52: 7, 8, täytyy meidän nähdä viinitarhat viininkorjuun ajalla. Ne ovat tavallisesti istutettuja vuorenrinteille penkereittäin vuoren juuresta sen huippuun asti. Ne ovat kaukana kylistä ja ilman aitaa tai muuta suojaa, ja niitä täytyy siis mitä huolellisimmin vartioida; urhoollisimmat ja väkevimmät nuorukaiset valitaan *varti-joiiksi*. Nämä sijoittavat pää-asemansa vuoren korkeimmalle kukkulalle, ja vartijat ovat asettuneet siten, että toinen voi nähdä kaikki viinitarhan osat siihen pisteeseen asti, jossa toisen vartijan alue alkaa. Sillä tavoin heidän silmänsä kohtaavat toisiansa ja viinitarhan jokainen osa on alituisen valvonnan alainen. „Sinun vartijasi huutavat korkiasti,“ j. n. e. Tätä ihanaa lausetta voi helposti ymmärtää sillä paikalla, jossa se kirjoitettiin. Kun joku peto-eläin taikka varas lähestyy tai joku muu vaara uhkaa, korottavat vartijat pitkän, yksitoikkoisen äänen, niin kimakkaasti kuin voivat, tähän ääneen kohta toiset vastaavat ja siten kaikkien tarkkaavaisuus tulee herätetyksi ja kaikki rientävät torjumaan vaaraa.

Nämä vuoren huipulla seisovat vartijat näyttävät varsin eriskummallisilta, erittäinkin katsellessa niitä alhaalta päin kirkasta, siintävää ilmaa vastaan,

Kävellessäni sellaista viinitarhejon läpi, säpsähdin usein kimeästä, yksitoikkoisesta huudosta, joka kaajahti jyrkkiin kallionseiniin ja johon toiset vartijat edessä ja takana vastasivat, herättäen vastakai'un vuorissa. Jos joku koetti varastaa rypäleitä, täytyi vartijoiden kuolemaan asti sitä vastustaa; ja velvollisuutensa täyttämässä he ovat erinomaisen uskaliaita ja päättäväisiä.“

Opettaja laski kädestään kirjan, josta hän oli lukenut yllä-olevan, ja jatkoi: „Mutta nyt, nuoret ystäväni, toivon, että te tänä iltana otatte mukaanne kotiin tuon pienen sanan: *Valvokaa*. Olkoon se muistissanne koko viikon, vieläpä koko elämänikänne. Sillä tavallisesti syy vihollisen voittoon meistä on uneliaisuus. Me emme valvo, ja siten tuo petollinen tai epä-ystävällinen sana tulee lausutuksi ja paha, ajattelematon teko tehdyksi, ja sitte me muutaman tunnin kuluttua antaisimme hyvin paljon, saadaksemme sanamme takaisin tai tekemme tekemättömiksi. Oletteko lukeneet John Bunyanin kirjoittaman kirjan: „Pyhä Sota?“

Yksi pojista tunsu tämän kirjan hyvin.

„Kuinka monta porttia oli kaupungilla Ihmissielu?“ jatkoi opettaja.

„Viisi: näkö, kuulo, maisti, haisti ja tunto.“ „Näitä portteja,“ sanoi opettaja, „ei voida avata eikä sulkea ilman niiden tahtomatta, jotka ovat porttien takana. Jokainen teistä vartioitkoon näitä viittä porttia. Viettelijä on koetteleva niitä kaikkia, päästäksensä sydämenne taloon. Erittäinkin on *yksi* näistä porteista, jota sekä nuorten että vanhojen tulee vartioida.

„Se on suun portti,“ huudahdi Oskari Fagergren. „Niin, oikein, me olemme alituisesti kiusauksessa tekemään syntiä kielellämme, ja me ereh-

dymme usein senvuoksi, ett'emme ole kyllin valppaita. Muutamilla teistä on varmaan kiivas luonnonlaatu ja olette valmiit vastaamaan ynseällä, epäystävällisellä tavalla, jos teitä vastustetaan. Mikä olisi paras keino kiivaita ja epäystävällisiä sanoja vastaan?"

„Olla aivan puhumatta,“ vastasi yksi tytöistä.

„Minä olen kuullut hauskan kertomuksen naisesta, joka tuli erään ystävänsä luo, valittaen, että hän oli niin kiivas ja kärsimätön pikku asioissa, että siitä syntyi monta ikävyyttä perheessä. Hän tiesi tuon ystävän tuntevan lääketiedettä, ja senvuoksi hän arveli, että tämä mahdollisesti tietäisi neuvon tuolle taudille, joka muka niin kovin häntä vaivasi. ‚Rakas ystäväni,‘ tämä vastasi, ‚minä luulen, että hermosi ovat kiihdytystilassa, jos tulet takaisin huomenna niin minulla on valmiina lääke, joka varmaan tekee sinut terveeksi.“

Hän tulikin määrä ajalla ja naapurin rouva antoi hänelle pullollisen väritöntä nestettä ja kehoitti häntä ottamaan kolme lusikallista tuota nestettä, hermoheikkoisuuden häntä vaivatessa, mutta hänen oli pitäminen joka lusikallinen suussa niin kauan kuin hän suinkin taisi, ennenkuin hän nielisi sen.

Muutaman viikon perästä tuo nainen tuli takaisin ja sanoi, että lääke oli loppunut, mutta että hän toivoi saavansa sitä vielä pullollisen, sillä hän oli tullut siitä paljoka paremmaksi. „Se on merkilistä,“ hän sanoi, „minä tunnen itseni kokonaan muuttuneeksi ja minä olen tullut rauhallisemmaksi ja onnellisemmaksi siitä asti, kuin aloin käyttää tätä lääkettä.“

Naapurin rouva ilmoitti hänelle ilonsa siitä ja antoi hänelle vielä pullollisen. Pitkä aika kului, ennenkuin hän tuli takaisin, ja hänen vihdoin tul-

lessaan, sanoi hän parantuneensa niin paljon että hänen ainoastaan harvoin täytyi nauttia saamiensa rohtoja, mutta hän tahtoi kuitenkin tietää, miten niitä valmistetaan, neuvoakseen niitä eräälle ystävälle. Hän sai silloin vastaukseksi, että tuo lääke oli vaan raitista vettä ja vähän sokeria, ja että koko sen arvo riippui siitä, että hän puhumatta, verkalleen nieli ne kolme lusikallista!“

Tämä kertomus näytti suuresti huvittavan kaikkia lapsia.

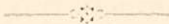
„Muita, vaikeampia lääkkeitä on käytetty,“ jatkoi opettaja, „sillä ihmiset ovat pitäneet itsiään Jumalaa viisaampina ja ovat hulluudessaan koettaneet menettää puhelahjansa, estääksensä kiusausta kiellellä tekemään syntiä. Muutamat ovat tuominneet itsensä alituisen yksinäisyyteen, toiset ovat, vaikka ovat eläneet muiden ihmisten kanssa, koettaneet vaarin-ottaa täydellistä vaiti-oloa. Minä olen lue-
nut niistä kieltäyöksistä, joihin trapisti-munkit ovat siinä suhteessa alistuneet. Eräs kirjailija sanoo siitä: „Jos kaksi munkkia trapistiluostarissa nähtiin seisovan yhdessä tahi tekevän jokapäiväistä työtänsä toistensa läheisyydessä, pidettiin se rikoksena sääntöjä vastaan, vaikka he olivatkin ääneti. Jokaisen veljeskunnan jäsenen täytyi pitää itsensä yhtä eroitettuna muista, kuin jos hän olisi yksin maailmassa. Hänen huuliltaan ei saanut kuulua saanaakaan, josta toiset olisivat voineet tietää kuka hän oli ja mistä hän oli tullut. Siten taisi tapahtua, että samannimiset henkilöt, samasta perheestä ja samasta seudusta asuivat vuosikausia yhdessä, tuntemattomina toisillensa, siksi kuin nimi hautakivellä ilmoitti jälkeensä jääneille salaisuuden.“

„Kaikki tämä on syntistä itsensä kiduttamista, niinkuin kyllä käsitätte,“ jatkoi opettaja, „*Jumalan*

sana, jonka tulee olla kristityn ainoana ojennusnuorana, ei puhu mitään tästä. Mutta *yhdestä* asiasta tahdon huomauttaa teitä, siitä näet, kuinka usein Raamatussa puhutaan *valvomisen velvollisuudesta. Valvokaa ja rukoilkaa, ett'ette kiusaukseen lankeisi.* Matt. 26: 41. *Niin valvokaa aina ja rukoilkaa.* Luukk. 21: 36. *Olkaa raittiit ja valppaat rukoilemaan.* 1 Piet. 4: 7. Voiko joku teistä antaa minulle Vanhasta Testamentista esimerkin, jossa näemme *valvomisen ja rukouksen yhdistettyinä?*“

Yksi vanhemmista pojista osoitti Nehemian 4: 8, 9. *Ja he kaikki tekivät liiton keskenänsä tullak-sensa sotimaan Jerusalmia vastaan, ja tekemään heille kapinata. Mutta me rukoilimme meidän Jumalatamme, ja panimme vartijat öin ja päivin heitä vastaan, heidän tähtensä!*

„Tämä on ihana esimerkki meille kaikille,“ sanoi opettaja. „Tuntiessamme oman heikkoutemme ja meitä ympäröivän kiusauksen voiman, täytyy meidän tunnustaa, ett'ei meidän valvomisemme yksin ole minkäänarvoinen. Kaikki riippuu suhteestamme Herraan Jesukseen ja siitä, onko sydämemme Hänen luonansa. Ainoastaan ollessamme elävässä yhteydessä Hänen kanssaan ja kun meillä on Herra itse auttajana taistelussa, voimme olla voitosta varmat. Sillä, *jos Jumala on meidän edestämme, kuka voi meitä vastaan olla?*“

HELSEINGISSÄ,

J. Simeliuksen perillisten kirjapaino-osakeyhtiö,

1891.

Myxozoa

Myxozoa are a group of parasitic organisms...

Characteristics

1. Myxozoa are unicellular organisms...

2. They are parasitic on other organisms...

3. They have a unique life cycle...

Das letzte Kapitel

Das letzte Kapitel...

Das letzte Kapitel...

Myytävänä.

Seuraavia kirjoja voidaan tilata Lähetyskirjakaupasta
Helsingissä:

Havergal, F. R. **Aamukelloja.** Tutkistelemuksia pienokaisille joka päivälle kuukaudessa. Hinta 50 p. nid., 60 p. sid., 85 p. koruk.

Havergal, F. R. **Aamutähtiä eli Kristuksen nimi pienokaisille.** Tutkistelemuksia joka päivälle kuukaudessa. Hinta 50 p. nid., 60 p. sid., 85 p. koruk.

Havergal, F. R. **Pieniä päänaluksia eli ilta-**
mietteitä pienokaisille joka päivälle kuukau-
dessa. Hinta 50 p. nid., 60 p. sid., 85 p.
koruk.

Uusi lasten kirjasto:

Kristillisiä kertomuksia. Kokosi L. S. 2 vihkoa.
Hinta 40 p. vihko.

Vapahtajamme elämästä maan päällä.
Kirjanen pienokaisille. 8 värikuvaa. Hinta
50 p. paperikansissa, koruk. 65 p.

Yllämainitut lasten kirjaset ovat kaikki erittäin sopivia johtamaan lasten mieliä Vapahtajamme Jesuksen tuntemiseen ja kasvattajille verraton apukeino kylväes-
sään nuorten sydämiin Jumalan sanan katoomatonta siementä. Toivoisimme ne jokaisen lapsen ja kasvattajan kätehen.

A. M.

